

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Altmış dördüncü İnikat

4 . V . 1960 Çarşamba

Münderecat

	Sayfa	Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	364	
2. — Havale edilen evrak	364	
3. — Yoklama	365	
4. — Müzakere edilen maddeler	369	
1. — Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankası kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümeni mazbatası (1/493)	369:372,373, 377,378:382	
2. — Gazianteb Mebusu Bahadır Dülger'in, Arzuhal Encümeninin 15 . I . 1960 tarihli haftalık karar cetvelindeki 2000 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavrı ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/158)	372	
3. — Trabzon Mebusu Salih Zeki Ram-oğlu ve 8 arkadaşının, 1580 sayılı Belediye Kanununun 7078 sayılı Kanunla değişen 7 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Dahiliye Encümeni mazbatası (2/359)		372:376
4. — İçel Mebusu Niyazi Soydan'm, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunun 1 nci ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı geçici maddeler eklenmesine dair 5585 sayılı Kanuna muvakkat madde ilâvesi hakkındaki 6724 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/164)		376
5. — İzmir Mebusu Necdet İncekara'nın, 1580 sayılı Belediye Kanununa bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Dahiliye Encümeni mazbatası (2/308)		376: 377

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Yapılan yoklama neticesinde müzakereye bağlama nisabı mevcut olmadığı anlaşıldığından, 4 . V . 1960 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikat kapatıldı.

Reisvekili	Kâtip
Kayseri Mebusu	Kayseri Mebusu
<i>İbrahim Kirazoğlu</i>	<i>Hakkı Kurmel</i>
	Kâtip
	Samsun Mebusu
	<i>Abdullah Keleşoğlu</i>

2. — HAVALA EDİLEN EVRAK

Mazbatalar

1. — Sevkiyat efrat ve küçük zâbitanına verilecek yevmiyeler hakkındaki 106 sayılı Kanunun 2717 sayılı Kanunla değiştirilen birinci maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında kanun lâiyhası ve Millî Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/94) (Ruznameye)

2. — Ziraat Vekâletine merbut bâzı mektep ve müesseselerin sureti idaresi hakkındaki 867 sayılı Kanuna ek kanun lâiyhası ve Ziraat ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/190) (Ruznameye)

3. — 5397 sayılı Kanunla İstanbul Belediyesine devredilmiş bulunan gayrimenkulün Hazineye iadesi hakkında kanun lâiyhası ve Maarif,

Dâhiliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/201) (Ruznameye)

4. — Samsun Mebusu Ekrem Anıt'ın, İstimlâk Kanununun 9, 10 ve 15 nei maddelerinin değiştirilmesi ve Çorum Mebusu Hüseyin Ortakçıoğlu'nun, İstimlâk Kanununun 11 nei maddesinin tadili ve bir fıkra ilâvesi hakkında kanun teklifleri ve Adliye, Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/252, 2/215, 2/278) (Ruznameye)

5. — Muayyen maksatlarla bağış yoluyla gelecek eşyanın İthal Vergi ve resimlerinden ve Belediye Hissesinden muafien ithali hakkında kanun lâiyhası ve Maliye, Gümrük ve İnhisarlar, Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazabataları (1/330) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili İbrahim Kirazoğlu

KÂTIPLER : İhsan Gülez (Bolu), Hakkı Kurler (Kayseri)

REİS — Celseyi açıyorum. Yoklama yapı- | çağız efendim.

3. — YOKLAMA

(Afyon Karahisar mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Müzakereye başlıyoruz. Zaptı sabık hakkında söz Avni Doğan'ındır.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokat) — Gündem dışı söz rica ediyorum, bu hususta bir de takririm vardır.

REİS — Gündem dışı söz vermek takdirime vabestedir. Söz vermiyorum, zaptı sabık hakkında buyurum, Avni Doğan Bey.

AVNI DOĞAN (Ankara) — Arkadaşlar, 29 Nisan 1960 günkü İnikatta zaptı sabıka itiraz edeceğimi arz etmiştim. Riyaset Divanı zabıt hazır olmadığı hülâsa da henüz levhaya tâlik olunmadığı beyaniyle söz hakkımı kullanmama imkân vermediler. Halbuki tüzük her inikat zaptı hulâsasının Riyaset tarafından bir inikat sonra levhaya tâlik edileceğini ve bu itiraz hakkının, mebusun hakları meyanında bulunduğunu belirtmiştir. O gün söz verilmemesi suretiyle, söz hakkımın kesilmesinden dolayı bunu kaydetmek isterim. Riyasetin daha ziyade tarafsız hareket etmesini istemek hakkımızdır.

Muhterem arkadaşlarım, bu zabıt, bir lâyiha-nın, yani İçtüzüğün 16 ncı babındaki Meclis Tahkikat encümenlerinin salâhiyetlerine aidolan Kanununun kabul edildiğini belirtmektedir. Yüksek malûmunuzdur ki, bir lâyiha veya teklifin kanuniyet kesbedebilmesi için İçtüzük muayyen zevabıt ve kaideler koymuştur. Çıkan, çıktığı zapta dercedilen kanun bu zevabıt ve kavaide riayet edilmeksizin çıkmıştır.

Evvelâ 15 imzadan fazla imza ile açık oya konulması teklif edildiği halde bu teklif, takdire muhavvel bulunmuyarak otomotikman mevkiî tatbika konulması icabettiği halde reddedilmiş, bun-

dan başka ceza tatbikatı vesilesiyle Büyük Millet Meclisi tamamen sâmiinden ve basın erkânından boşaltıldıktan ve tam bir celsei hafiye haline getirildikten sonra kanunun müzakeresine devam edilmiştir.

Celsei hafiye talebetmeden, daha önce karar vermeden, Meclis âleniyeti ihlâl edilip teklifin bu şekilde müzakeresi mümkün değildi. Bu itibarla bu kanun, bir lâyiha ve teklifin kanuniyet kesbetmesi için İçtüzüğün koyduğu gerekli ahkâm dışında muallal olarak çıkmıştır. (Sağdan, bravo sesleri) (Soldan, «Ekseriyetle çıkmıştır» sesleri)

MURAD ÂLİ ÜLGEN (Afyon Karahisar) — Yani?

AVNİ DOĞAN (Devamla) — Yaniyi ikmal edeceğim, müsaadeniz nispetinde.

ALİ OCAK (Gaziantep) — Biz de müsaade edeceğiz, sizin yaptığınız gibi yapmıyacağız.

AVNİ DOĞAN (Devamla) — Arkadaşlar, çıkan kanun; mahiyeti itibariyle Meclisin üzerinde salâhiyetlere sahibolarak kurulan bir encümenin salâhiyetlerini tezyit kasdiyle, fakat müzakeresi âleniyetten mahrum olarak çıkarılmıştır. Büyük Millet Meclisinin âleni celselerinin müzakeratının gizli kalmasına ve zabıtlarının sansür edilmesine, evvelce Meclisçe hâfi celse kararı verilmemişse, Türkiye Büyük Millet Meclisi dahi salâhiyetli değildir. Buna rağmen encümenin salâhiyetine aidolan ve demin muallal olduğunu söylediğim kanun çıkmadan evvel ve çıktıktan sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisinin âleni müzakeratını sansür ederek milletin ittilâma isale mâni olmuştur.

Arkadaşlarım; memlekette ahvali fevkalâdenin istilzam ettiği beyan ve iddia edilerek ortaya getirilen bu encümenin doğuşuna ait müzake-

re milletten saklanamaz, saklanmaması icabeder. O salâhiyetlere taallûk eden hususat milletin nazarından saklanmamalıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisiyle millet arasında bir perde gerilemez. Gerildiği zaman Türkiye Büyük Millet Meclisinin Muhterem Heyeti Umumiyesine bir vazife düşer; O vazife şudur : Muhafazai ahkâmına yemin ettiği demokrasi esaslarının ve Anayasa ahkâmının korunması için dikilmek ve kıyam etmek!

SIRRI TURANLI (Adıyaman) — Kıyana siz alışmışsınız.

REİS — Lûtfen müdahale etmeyin. Devam buyurun, efendim.

AVNİ DOĞAN (Devamla) — Arkadaşlar tasavvur buyurun, bu mahremiyetin ihzar ettiği bâzı netayic, şimdi burada muhafazasına yemin ettiğimiz hususlarda bizi daha hassas olmaya mecbur etmektedir. Memleketin kaderi ile ilgili bu müzakereler milletten saklanırken murakabesi Meclise ait ve buraya hesap vermek mecburiyetinde olan icra organı radyo ile memleket içine birçok haberler yayıyor. (Sağdan, «Hem de yalan haberler» sesleri)

REİS — Avni Bey, zaptı sabık mevzuunun hudutlarını zatiâliniz takdir edersiniz. Lûtfen o mevzua devam edin.

AVNİ DOĞAN (Devamla) — Riyasete çok teşekkür ederim. Sözlerime, ortaya koyduğum dâvanın ihata ettiği hududu arkadaşlarının nazarında belirtmek için devam ediyorum. Mükün olduğu kadar sadet dışına çıkmamaya gayret edeceğim. Arkadaşlarının sözlerini sükûnetle dinlemek hususunda gösterdikleri tahammüle müteşekkirim.

REİS — Arkadaşlar, sözlerinizi sükûnetle dinliyorlar. Siz lûtfen mevzu dâhilinde devam buyurun.

AVNİ DOĞAN (Devamla) — Mutlaka bunun tashihi icabeder. Çünkü tashih edilmediği takdirde memleketin demokratik nizam içinde kalma imkânları ref'edilmiş olur.

Arkadaşlarım; memlekette hâdisat olur, bunun için B. M. Meclisi tedbir alabilir, kanunlar çıkarabilir ama Anayasaya uygun bir kanun çıkması için vâzın kanununun, koyduğu zevabita bizzat riayet etmesi icabeder. Meclisin o günkü müzakeratına sansür koydurmak suretiyle kurulmak istenen encümenlerin aldığı neticeler, icra organını ve Meclisi hiçbir ciddî tahkikata istinad-

etmeksizin, yanlış isnadattan mürekkep beyanlara kadar götürür. Bunun karşısında Meclisin bir uzvunun muhafazası hem Riyasetin, hem Meclisin bizzat kullanacağı bir haktır. Bu hakkı kullanacağımızı ve demokratik esasların dışına gittikçe kayan bir kaç idarecimizin muamelâtını durduracağımızı ummaktayız. (Sağdan bravo sesleri)

REİS — Avni Beyefendi, sabık zabıt üzerinde konuşuyorsunuz, çok rica ederim. (Gürültüler) Müsaade buyurun. Avni Doğan Bey, bu konuşma zabıtların tashihi sadedinde olmalıdır ve zabıtlara itirazdır. Çok rica ederim hudutlarını tâyin ediniz.

AVNİ DOĞAN (Devamla) — Son cümlemi söylüyorum. Devam etseydim belki daha bâzı mâruzatım olacaktı. Riyaset benim mâruzatımın mucip sebeplerini ve kanun dışı, Anayasa dışı alınan kararlara karşı Meclisin hassasiyetini davet sadedinde yaptığım izahları sadet dışı farz ediyor. Ben böyle farz etmiyorum. Memleket tarihî günlerini yaşıyor ve enzârı dikkatini Büyük Millet Meclisine tevcih etmiştir. Bu tevcihten beklediği şudur : Demokratik nizam dışına çıkan hareketleri durduracaksınız, ümidi vardır.

HAMDİ ONGUN (İsparta) — Sizin kendi telâkkiniz bu.

REİS — Rica ederim, müdahale etmeyiniz. Devam buyurun, efendim.

AVNİ DOĞAN (Devamla) — Anayasaya uygun, demokratik esaslara mutabık kanunlar her zaman muta ve şayanı hürmettir. Zevabita riayet edilmeyen ve Anayasa dışı olan kanunlar, ilerada mukavemetle karşılaşılır.

ALİ OCAK (Gaziantep) — Görelim, yapın yapacağımızı..

REİS — Müsaade buyurun Ali Ocak.. Avni Bey siz de mevzu dışına çıkıyorsunuz. Mevzu içinde kalınız, yoksa sözünüzü kesmeye mecbur kalacağım.

AVNİ DOĞAN (Devamla) — Arkadaşlar; benim mâruzatım, Meclisi Âlinin hukukunu ve demokratik nizamın muhafazasını izhar edebilmek içindir. (Soldan bir ses : «Sanamı kaldı!») (Sağdan, gürültüler) Elimizden geldiği kadar dikkatinizi bu muayyen noktalara taksif etmeye kararlıyız. (Sağdan, bravo sesleri) Demokratik nizama mâtufl bir kararla, demokrasiden ayrılmak istiyenlere mâni olursanız millet sizi hürmetle anar. (Sağdan, bravo

sesleri) (Soldan, gürültüler) Aksi takdirde; bu memlekette devam eden huzursuzluğun biteceğine inanmak akli selimin icabı değildir. (Sağdan, bravo sesleri) (Soldan, gürültüler) (Soldan, «tehdit, tehdit» sesleri)

REİS — Müsaade buyurun efendim. Devam buyurun Avni Bey. Lütfen ikmal ediniz.

AVNİ DOĞAN (Devamla) — Tehdit aklımızdan geçmez. İnandığım dâvalar karşısında 400 kişiye karşı bir tek adam olarak konuşuyorum. (Soldan, gürültüler) (Sağdan, bravo sesleri) Neye tehdidedeceğim?

REİS — Avni Bey, mevzu dışına çıkmamamızı rica ederim. İkmal ediniz; mevzula alâkalı konuşunuz. Sözüünüzü kesmeye mecbur etmeyiniz Riyaseti.

AVNİ DOĞAN (Devamla) — Sizi muhafazai ahkâmına yemin ettiğiniz Anayasa ahkâmı ile, demokratik nizam telâkkisiyle, milletin yedidaletiyle ve vicdanınızla karşı karşıya bırakarak sözlerime son veriyorum. (Sağdan, alkışlar)

Ayrıca bu hususta bir takririmiz vardır, Meclise arzı icabeden bir takirirdir. İçtüzük (Meclis tahkikatı talepleri Meclise arz olunur.) diyor. Geçen defa Riyasetçe «Eğer Meclis hali inikatta iken verilirse Meclise arz ederiz.» buyurmuşlardı. Takdim ediyorum. Meclise arz etsinler.

REİS — Tetkik ederiz.

Baha Akşit.

BAHA AKŞİT (Denizli) — Çok muhterem arkadaşlarım, biraz önce konuşan Avni Doğan; eski umumi vali, zamanı idaresinde çeşitli ve malûm hâdiselerin içine karışmış bir insan olmasına rağmen...

AVNİ DOĞAN (Ankara) — Yüz akiyle.

BAHA AKŞİT (Devamla) — Cümlemi bitirmeden niçin müdahale ediyorsunuz? Yüksek huzurunuzda hem hakikatleri tahrif etti, hem de isnatta bulundu. Bunlar hepimizce malûm.

Muhterem arkadaşlar, bugün itiraz ettikleri zabıt, kanunun müzakeresi tarihine tesadüf eden Meclis müzakerelerinin zaptıdır. O gün cereyan eden hâdiseleri yüksek nazarlarımızda canlandırmakta fayda vardır.

Burada gerek muhalefet ve gerek muvafakat mensubu mebus arkadaşlarımız kanunun lehinde ve aleyhinde çeşitli fikirler serd ettiler, her mebus kendi fikrini müdafaa etti.

Yine bu kanun teklifi encümünde müzakere edilirken Anayasaya muhalif bir noktası var mı, yok mu diye tetkik ve tezekküre tâbi tutulmuştur. Gerek encümünde, gerekse Yüksek Heyetinizde kanun teklifinin Anayasa cephesinden bir defa daha tetkika tâbi tutulması husunda cereyan eden müzakereler sonunda B. M. Meclisi tarafından buna lüzum olmadığı, Anayasaya muhalif bir noktası bulunmadığı tesbit edilmiş ve karara bağlanmıştır. Bizim Anayasamıza göre bu hususu tetkik edecek olan tek makam B. M. Meclisidir. T. B. M. Meclisinin dışında hiçbir makam bu hususta karar veremez. C. H. Partili mebusların tehditkâr sözlerine, en ağır isnatlarına rağmen Meclis salâbetle müzakerelerine devam etmiş ve kanun kabul edilmiştir. Bunu muhaliflerin bilmemesi elbette mümkün değildir.

Kanunun müzakeresi sırasında devamlı olarak sıra kapaklarını vurmak koro halinde bağırıp çağırarak, küfürler savurmak suretiyle B. M. Meclisi müzakeratını imkânsız hale getirmek için her çareye başvurdukları sizlerce malûmdur. Bu hareketleri sâmiin tarafından müşahade edildiği gibi, zabıtlara da geçmiştir. Milletten en ulvi bir müessesesi olan bu çatı altında, kahvehanelerde dahi yapılması mümkün olmayan hareketlere tevessül olunması, elfazı tahkiriye istimali teessüfe şayandır. Bu elem verici sahneleri tertibeden kimseler yüksek huzurunuzda gelip İçtüzükten, Anayasadan, kanunlardan ve nizamlardan bahsediyorlar. Beyler, siz bugüne kadar Anayasaya ve Dahilî Nizamnameye hürmet etmediniz. Milletten en ulvi müessesesi olan B. M. Meclisine saygı göstermemekte bugün dahi ısrar ediyorsunuz.

Bu Meclis, bu büyük Meclis sizin bu tarz hareketlerinize rağmen vakarla müzakerelerine devam etmekte, kanunlar çıkarmakta, kararlar vermektedir. (Sağdan, şiddetli gürültüler) Beyler, ne telâş ediyorsunuz, bu heyecana sebep nedir? (Soldan, şiddetli gürültüler, bağırışmalar) Tahammül edemiyorsunuz, edemezsiniz. Çünkü haksızlığımız ve bunu biliyorsunuz.

Muhterem arkadaşlarım, tasavvur buyurun, kanunun çıkarılmış olmasını dahi kabul edememektedirler. Bu kanun normal yollardan müzakere edilip çıkarılmamış. Müzakereler Yüksek Heyetinizin huzurunda cereyan etti, T. B. M. Mec-

lisinde bir temsil yapar gibi C. H. Partili mebuslar hep beraber gürültüye, patırdıya, bağırıp çağırılmaya, sıra kapaklarını vurmaya teşebbüs ediyorlar. Ondan sonra Meclisi terk edip gidiyorlar. Sonra da dönüp B. M. Meclisine «Siz bu kanunu, kanun ve nizama, usule aykırı olarak çıkardınız» diyorlar. Muhterem arkadaşlarım, bu harekete tevessül edenlerin evvelâ bu sözü söylemeye hakkı yoktur. (Soldan, bravo sesleri) B. M. Meclisi bu kanunu ittifakla kabul etmiştir. (Sağdan, gürültüler ve alkışlar) Sizin mevcudolmamanız... (Sağdan, gürültüler)

REİS — Beyefendiler, gürültü etmeyelim, rica ederim.

Devam buyurun Baha Bey.

BAHA AKŞİT (Devamla) — Sizin mevcudolmamanız bir şey ifade etmez. B. M. Meclisi, şu çatı altında mebusların ekseriyetinin toplanmasıyla çalışmaya başlar. (Bravo sesleri) Büyük ekseriyetin, B. M. Meclisinin kabul etmiş olduğu kanunlar... (Sağdan, gürültüler)

REİS — Arkadaşlar, hatip arkadaşımızı dinlemenizi rica ederim.

BAHA AKŞİT (Devamla) — Siz muhalif mebuslar, niçin bağırıp çağırıyorsunuz?

REİS — Müsaade buyurun efendim.

BAHA AKŞİT (Devamla) — Beyefendi devam edemiyorum. Gürültü yapıyorlar.

Arkadaşlarım, şunu bilmek lâzım. Bu çatı altında şu parti, bu parti yoktur. Ekseriyetin mevcudolduğu, ekseriyetin teşekkül ettiği andan itibaren Mecliste celse açılır ve Meclis müzakerelerine başlar. Falanca zat, filanca zat bulunsa da bulunmasa da ekseriyetin mevcudiyeti halinde kanunları kabul eder ve karar verir. (Sağdan, gürültüler) C. H. Partili mebusların Meclisi terk etmiş olmasına rağmen müzakerelere devam olunmuş, bulunmadıkları için de ittifakla kabul edilerek kanuniyet kesbetmiş bulunmaktadır. B. M. Meclisinin kabul etmiş olduğu kararlara, kanunlara riayet etmemek, riayet etmiyeceğiz demek kimsenin ne haddi, ne de hakkıdır. arkadaşlar. (Soldan, bravo sesleri)

Türk milletini temsil eden, Türk milletinin bizatihi kendisi demek olan B. M. Meclisinin çıkarmış olduğu kanunlara itaat etmemek mümkün değildir. Binaenaleyh bu kanunlara siz de itaat etmeye mecbursunuz ve edeceksiniz.

Arkadaşlarım, hatırlıyacaksınız bu hâdiseler

ilk defa vukua gelmiş değildir. Zaman zaman B. M. Meclisi tarafından çıkarılmış olan kanun ve kararlara şu veya bu vesilelerle itiraz etmek ve bu kanun ve kararları dinlemeyeceğiz, demek âdetleridir. Fakat bu sözlerin hiçbir mânası ve hiçbir değeri yoktur. Onlar 1950 den beri çıkarılmış olan kanun ve kararların birçoklarına aynı şekilde itiraz etmektedirler. Müzakere ettiğimiz kanunlar, Dahili Nizamname hükümleri dâhilinde cereyan etmiş ve kabul edilmiştir. Bundan ötesi lâftan ibarettir. B. M. Meclisinin çıkarmış olduğu kanun ve kararlara itaat her vatandaşın, her Türk'ün vazifesidir. (Soldan : Alkışlar)

REİS — 29 Nisan celsesinde cereyan eden müessis hâdiseler, hepimizin gözü önünde cereyan etmiştir. Nizamnameye şu veya bu şekilde riayet edilmediğini söyleyen arkadaşların mütalâa ve fikirleri mesnetsizdir. Umumi olarak ifade edeyim, vaka herkesin gözü önünde cereyan etmiştir. Nizamnamenin dışında ona aykırı ve hatta onun üstünde, teessüfe şayan hadiseler cereyan etmiştir. Bunun dışında ne gizli celse kararı vardır, ne gizli celse yapılmıştır ve ne de zabıtların nesredilmemesi meselesi yoktur. Samiinin girmesi ve çıkması serbesttir. Aleniyet ihlâl edilmiş değildir. (Sağdan, gürültüler)

Kaldı ki, Nizamnameye riayetsizlik suretiyle dışarı çıkmak istemiyen arkadaşların bu hallerinin - samimî olarak ifade edeyim ki - samiin tarafından görülmesi bir mebus olarak hepimizi üzecek bir hâdiseye idi; ve celse tatil edilmiş bulunuyordu.

Verilen açık oy takririne gelince : Burada Nüvit Yetkin arkadaşımızın o derecede gürültülü, telâşlı, velveleli anda takririni bulunduğunu söyledi. Takrir okundu. Reddedildi. Maddelere geçildi. Başka bir takririn bulunduğunu müşahade etmeden maddelere geçilerek maddelerin sonunda, (Kendileri salonu terk etmişlerdi.) heyeti unumiyesini rey'e vaz'ettik, mevcudan ittifakı ile kabul edilmiş bulunmaktadır.

Şu noktayı da ifade edeyim ki:

Açık oydan maksat, tâyini esami olduğuna göre ifade edeyim ki, mevcudan ittifakı ile, yani 337 kişinin ittifakı ile karar alınmış ve kanun kabul edilmiştir. Sizlerin de ferden ferda hiçbir şekilde o hareketlerinizi bugün viedanlarınızda tasvibetmediğinizden emin olmak istediğim o vel-

veleniz arasında bekleseydiniz ben belki o takriri reye koymamak gibi bir yola asla gitmezdim. Siz salonu terk ettikten sonra ittifakla kanun kabul edilmiştir ve hiçbir yanlış tatbikat olmamıştır.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Takririmi izah sadedinde söz veriniz.

REİS — Bu husus Riyasetin takdirine bağlı bir keyfiyettir. Ben bu takdirimi kullanarak bugün size söz vermiyorum.

Avni Doğan Beyin vermiş olduğu takrir, muameleye konacaktır. (Sağdan : «Oku, oku..»

sesleri, gürültüler) Beyefendiler, zaptı sabık hakkında bir takrir midir ki, okuyalım? Evvelâ Riyasetçe tetkik edilir, ondan sonra icabı yapılır. (Sağdan, şiddetli gürültüler)

NÜVİT YETKİN (Malatya) — Reis Bey, Nizamnameye ademiriyetten söz istiyorum.

REİS — Çok rica ederim, Riyasetin müsamahasını suiistimal etmeye kimsenin hakkı yoktur.

(C. Halk Partisine mensup mebuslar salonu terk ettiler.)

REİS — Ruznameye devam ediyoruz.

4. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankası kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/493)*

REİS — 18 nei maddenin müzakeresini yapıyorduk. Bu madde hakkında takrirler var, okuyoruz :

Yüksek Riyasete

Görüşülmekte olan kanunun talih oyunlariyle ilgili 18 nei maddesinin çıkarılmasını öneririm.

Manisa Mebusu

Hikmet Bayur

Yüksek Riyasete

18 nei maddenin lâyihadan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Kastamonu Mebusu

Süleyman Çağlar

Yüksek Riyasete

18 nei maddenin Hükümet teklifinin metin olarak kabulünü arz ve teklif ederim.

25. 4. 1960

Bolu Mebusu

Mahmut Güçbilmez

REİS — Efendim; herhangi bir iltibasa mahal vermemek için, takririn mevzuu olan yani kanun metninden çıkarılması teklif edilen 18 nei maddeyi bir kere daha okutuyorum.

Talih oyunları

MADDE 18. — Banka, Basın - Yayın ve Turizm Vekâletinin göstereceği lüzum üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin edilecek yerlerde, talih oyunları oynatılacak mahaller tesis edebilir.

Bu gibi yerlerin turizm ve emniyet bakımlarından tâbi olacağı şartlar, İcra Vekilleri

Heyetince bir talimatname ile tesbit olunur.

REİS — Maddenin tamamen tayyını isteyen Hikmet Bayur arkadaşımızın takririni bir daha okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

20. IV. 1960

Görüşülmekte olan kanunun talih oyunlariyle ilgili 18 nei maddesinin çıkarılmasını öneririm.

Manisa

Hikmet Bayur

(Encümen ne diyor? Sesleri)

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ BURHANETTİN ONAT (Antalya) — İştirak etmiyoruz.

REİS — Efendim; encümen takririyle ilgili sarahaten ifade ediyor. Bu hususta evvelki İnikatda konuşmuşlardı.

Maddenin tamamen tayyını teklif eden takriri kabul edenler... Müsaade buyurun efendim; sayacağım. Kabul etmiyenler... Takrir reddedilmiştir.

REİS — Süleyman Çağlar'ın aynı mahiyet-teki takririni reye koymuyorum, efendim.

Mahmut Güçbilmez arkadaşımız 18 nei maddenin Hükümet lâyihasındaki şekliyle kabul edilmesini teklif ediyor. Encümen bu teklife iştirak etmektedir. Takririn dikkate alınmasını kabul edenler... Etmeyenler... Takrir dikkate alınmıştır.

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Filhal iştirak ediyoruz.

REİS — Encümen filhal iştirak etmektedir, Hükümet lâyihasının 18 nei maddesini okuyoruz.

Talih oyunları

MADDE 18. — Banka, Basın - Yayın ve Turizm Vekâletinin göstereceği lüzum üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin edilecek yerlerde yabancı pasaport hamillerine inhisar etmek üzere, talih oyunları oynatılacak mahaller tesis edebilir.

Bu gibi yerlerin turizm ve emniyet bakımlarından tâbi olacağı şartlar, İcra Vekilleri Heyetince bir talimatname ile tesbit olunur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yabancı sermayeyi teşvik

MADDE 19. — 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu hükümleri, Bankanın yabancı sermaye iştirakiyle kuracağı turizm endüstrisi müessese ve işletmeleri hakkında da tatbik olunur.

6086 sayılı Kanunun birinci maddesinde «Turizm Müessesesi» sayılmış olan turistik tesislerle otomobilli turistlere mahsus moteller, otobüs ve teleferik ve benzerleri dâhil olmak üzere 6086 sayılı Kanunun ikinci maddesi mucibince vasıfları tâyin olunmuş veya olunmamış bilcümle kara, hava ve deniz vasıtaları, eğlence ve talih oyunları tesisleri yukarıdaki hükme tâbidir.

REİS — Kâmil Boran. Yok. Bir takrir var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Görüşülmekte olan kanunun 19 ncu maddesinin sonlarında bulunan «ve talih oyunları» sözlerinin çıkarılmasını öneririm.

Manisa

Hikmet Bayur

REİS — Encümenin mütalâası var mı efendim?

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ BURHANETTİN ONAT (Antalya) — İştirak etmiyoruz.

REİS — Encümen iştirak etmemektedir. Hikmet Bayur arkadaşımız maddenin sonundaki (Talih oyunları) tâbirinin çıkarılmasını teklif etmektedir. Takririn dikkate alınıp alınmamasını reylerinize arz ediyorum. Takriri dikkate alanlar... Kabul etmeyenler... Reddedilmiştir. Maddeyi reylerinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muafliklar

MADDE 20. — Bankanın kuruluş muameleleri ve hisse senetleri her nevi vergi, resim ve harçlarla Damga Resminden ve Türkiye Turizm Bankası Anonim Şirketinden devralacağı gayrimenkuller Tapu Hareci ve Damga Resminden muafittir.

REİS — Bir takrir var, okuyoruz efendim :

Yüksek Başkanlığa

Muhtemel iltibasları önlemek ve benzer kuruluşlara muvazi şekilde hükmü itham etmek üzere Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankası Kanunu 14 yihasının 20 nci maddesinin aşağıdaki şekilde tadilen kabulünü arz ve teklif ederim.

Siird

Çorum

Mehmet Daim Süalp

Yakup Gürsel

Madde 20. — Bankanın kuruluş muameleleri, hisse senetleri Damga Resmi ve Haretan, Türkiye Turizm Bankası Anonim Şirketinden devralacağı gayrimenkuller Tapu Hareci ve Damga Resminden ve devir muameleleri İntikal Vergisinden muafittir.

REİS — Encümen iştirak ediyor mu?

MUVAKKAT EN. REİSİ BURHANETTİN ONAT (Antalya) — İştirak ediyoruz.

REİS — Encümen iştirak etmektedir. Teklifi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Filhal Encümen iştirak ettiğine göre teklif edilen metni madde olarak okutup reyinize arz edeceğim.

MADDE 20. — Bankanın kuruluş muameleleri, hisse senetleri Damga Resmi ve Haretan, Türkiye Turizm Bankası Anonim Şirketinden devralacağı gayrimenkuller Tapu Hareci ve Damga Resminden ve devir muameleleri İntikal Vergisinden muafittir.

REİS — Maddeyi okunan şekilde reylerinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kârın dağıtılması

MADDE 21. — Bankanın yıllık sâfi kârından :

A) % 5 ini ödenmiş sermayenin tutarına varıncaya kadar âdi ihtiyat akçesine,

B) % 5 ini Bankalar Kanununun 35 nci maddesi gereğince ilerde vukuu muhtemel zararlar karşılığı,

C) % 5 ini fevkalâde ihtiyat akçesine,

D) % 5 ini Umumi Heyet tarafından tâyin edilecek nispet ve esaslar dairesinde İdare Meclisi âzaları ile banka personeline ayrıldıktan sonra bakıyesi hisse senetlerinin ödenmiş kıymetleri üzerinden hissedarlara tevzi olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen?... Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum; kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İhtiyat akçeleri

MADDE 22 — Âdi ihtiyat akçesi bankanın ilerde vukuu muhtemel zararlarını karşılamak üzere tefrik olunur. Fevkalâde ihtiyat akçesinin kullanılış tarzı Ana Sözleşmede gösterilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen?... Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum; kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Türkiye Turizm Bankası, bu kanunun neşri tarihinde aktif ve pasif ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankasına itikal edecektir.

Türkiye Turizm Bankası hissedarlarının sahib oldukları hisse senetleri mukabilinde Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankası Anonim Şirketinin aynı itibari kıymeti haiz (B) ve (C) grubu hisse senetleri verilir, ve bu hisse senetlerini almak istemiyen hissedarlara sahib oldukları hisse senetlerinin itibari kıymetleri üzerinden bedelleri ödenir.

REİS — Bu maddenin birinci fıkrasının tadili hakkında taksir var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankası Kanun tasarısının geçici üçüncü maddesi hükmüne nazaran Bankanın katî kuruluşu esas mukavelesinin İera Vekilleri Heyetince tasdik ve Ticaret Siciline kayıt ve ilân tarihinden itibaren başlamakta olduğundan bugün faaliyette bulunan Türkiye Turizm Bankasının aktif ve pasifinin de bu katî kuruluş tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankasına intikal etmesi gerekmektedir. Bu sebeple birinci muvakkat maddenin birinci fıkrasının aşağıda yazılı şekilde değiştirilmesini arz ve teklif eylerim.

Birinci muvakkat madde, birinci fıkrasının muaddel şekli :

Türkiye Turizm Bankası; Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankasının katî kuruluş tarihin-

de aktif ve pasifiyle birlikte bu bankaya intikal edecektir.

Siird

Mehmet Daim Süalp

Çorum

Yakup Gürsel

REİS — Encümen...

MUVAKAT ENCÜMEN REİSİ BURHANETTİN ONAT (Antalya) — İştirak ediyorum efendim.

REİS — Encümen iştirak etmektedir. Taksiri reylerinize arz ediyorum, Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Filhal encümen iştirak ettiğine göre birinci geçici maddeyi teklif gereğince değiştirilen fıkra ile birlikte bir daha okutup reylerinize arz edeceğim.

IV — Muvakkat Hükümler

MUVAKKAT MADDE 1 — Türkiye Turizm Bankası; Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankasının katî kuruluş tarihinde aktif ve pasifiyle birlikte bu bankaya intikal edecektir.

Türkiye Turizm Bankası hissedarlarının sahib oldukları hisse senetleri mukabilinde Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankası Anonim Şirketinin aynı itibari kıymeti haiz (B) ve (C) grubu hisse senetleri verilir ve bu hisse senetlerini almak istemiyen hissedarlara sahib oldukları hisse senetlerinin itibari kıymetleri üzerinden bedelleri ödenir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Bu kanunun meriyete girdiği tarihte Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasının, Türkiye Turizm Bankasındaki mevduatı mukabilinde, Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankası Anonim Şirketi hisse senetleri verilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen?... Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankası kadrolarına alınmayan Türkiye Turizm Bankası memur ve müstahdemlerine umumi hükümlere göre tazminat verilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen?... Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Türkiye Cum-

huriyeti Turizm Bankası Anonim Şirketinin esas mukavelesi, Türk Ticaret Kanununda yazılı kuruluş muamelelerine ait şartlar aranmaksızın bu kanun hükümleri dairesinde İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunduktan sonra başka merasime hacet kalmaksızın doğrudan doğruya ticaret siciline kayıt ve ilân olunur.

Bankanın katî kuruluşu bu ilân gününden başlar.

REİS — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 24. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesi açık reylerinize arz edilmiştir efendim. Lütfen arkadaşlar reylerini kullansınlar.

2. — *Gaziantep Mebusu Bahadır Dülger'in, Arzuhal Encümenininin 15 . 1 . 1960 tarihli haftalık karar cetvelindeki 2000 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavriri ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/158) (1)*

REİS — Mazbatayı okuyoruz, efendim.

(Arzuhal Encümenininin mazbatası okundu.)

REİS — Söz istiyen?.. Yok .

Arzuhal Encümenininin okunan mazbatasını reylerinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — *Trabzon Mebusu Salih Zeki Ramoğlu ve 8 arkadaşının, 1580 sayılı Belediye Kanununun 7078 sayılı Kanunla değişen 7 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Dahiliye Encümeni mazbatası (2/359) (2)*

REİS — Bir tavriri var. Okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Bu günkü gündemin iki defa müzakereye tâbi olan maddelerinin altıncı sırasında mevcut

(1) 124 S. Sayılı matbuca zaptın sonundadır.

(2) 67 S. sayılı matbuca zaptın sonundadır.

Trabzon Mebusu Salih Zeki Ramoğlu ve arkadaşlarının, 1580 sayılı Belediye Kanununun 7 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi, mevzuu itibariyle tatbikatta sık sık görülen köylerin Belediye olması, belediyelerle birleşme ve ayrılmalarını temin eden hükümlerdeki aknaklıkları gidermeye matuf olduğundan bu sahadaki tatbikat noksanlıklarını bertaraf etmek maksadiyle, kanun teklifinin takdimen ve tercihan görüşülmesinin teklifine Encümenimizin bu günkü toplantısında karar verilmiş olup, gereğine müsaadeleri saygı ile arz olunur.

Dahiliye Encümeni Reisi Y.

Yozgad Mebusu

Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu

REİS — Takdimen müzakeresi teklifini reylerinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti Umumiyesi üzerinde Kâmil Boran. Yok.

Başka söz istiyen yok. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyoruz: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir .

Müstaceliyet teklifi vardır. Müstaceliyetle görüşülmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1580 sayılı Belediye Kanununun 7078 sayılı Kanunla muaddel yedinci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 1580 sayılı Belediye Kanununun 7078 sayılı Kanunla muaddel yedinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 7. — A) Bir köy veya meskûn sahaları arasında merkez ittihaz edilecek yere âzami 500 metre mesafesi bulunan birkaç köyün veya köylerle köy kısımlarının veyahut muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için nüfusları tutarının son nüfus sayımına göre 2 000 den fazla olması, köy ihtiyar meclisinin bir mazbata ile veya seçmenlerinin en az yarısından fazlasının yazılı olarak mahallin en büyük mülkiye memuruna müracaat etmesi veya valinin re'sen bu işe lüzum göstermesi lâzımdır.

Bu takdirde valinin ilgili seçmenlerin reylerinin alınması hususundaki vâkı işarı üzerine

mahallî seçim kurulları en az on beş gün içinde tâyin ve ilân olunacak gün ve mahalde seçmenleri rey vermeye davet ederek belediye meclisi âzaları seçimindeki usul ve şartlar dairinde köy veya kısımlarının ayrı ayrı reylerini alır ve neticeyi bir tutanakla valiliye bildirir.

Valilikçe muamele vilâyet umumi meclisine intikal ettirilir. Vilâyet umumi meclisince kurulacak belediyenin gelirlerinin kanunlarında yazılı hizmetlerin ifasına yetip yetmeyeceğine ve teklifin faydalı olup olmayacağına dair itti-haz olunacak karar valiliğin mütalâasıyla birlikte Dahiliye Vekâletine gönderilir. Devlet Şûrasının kararı ve Reisi cumhurun tasdiki ile o yerde belediye kurulur.

B) Bir beldenin bâzı kısımlarının ayrılarak ayrı bir belde haline gelmesi,

C) Bir beldenin tamamının diğer bir belde ile birleşmesi,

Ç) Bir beldenin bâzı kısımlarının komşu bir beldenin içine girmesi,

D) Köylerin veya köy kısımlarının bir belde sınırı içine girmesi hallerinde (A) fıkrasındaki şekil ve şartlara riayet edilmekle beraber (B) ve (Ç) fıkralarındaki hallerde esas belde nüfusunun 2 000 den aşağı düşmemesi şarttır.

(C), (Ç) ve (D) fıkralarındaki hallerde nüfus şartı aranmayacağı gibi hizmetlerin lâyık ve ehile ifası imkânları nazarı itibara alınarak mesafe 1 500 metreye çıkarılabilir.

(B), (C) ve (Ç) fıkralarındaki hallerde köy ihtiyar meclisleri yerine belediye meclisleri kaim olur.

(Ç) ve (D) fıkralarındaki hallerde ayrıca itihak olunacak belediye sakinlerinin reylerine müracaat olunmayıp birleşmek isteyen köy veya belediye kısmında yapılan rey verme neticesiyle diğer muameleli evrak valilikçe iltihak olunacak belediyeye gönderilir. Belediye evrakın tevdiinden itibaren on beş gün içerisinde istek hakkındaki kararını verir. Bu kararın talep sahibine tebliğinden itibaren on beş gün zarfında itiraz edilirse meclisi umuminin ve valiliğin mütalâasıyla muameleli evrak Devlet Şûrasına gönderilir. Devlet Şûrası keyfiyeti tetkik ve iltihaka karar verdiği takdirde (A) fıkrası gereğince muamele tekemmül ettirilir.

(C) fıkrasındaki halde sadece ilgili belediye meclislerinin kararları alınır.

Muayyen bir arazi üzerinde Hükümetçe yeniden kurulan ve nüfusları 2 000 den fazla olan yerlerde hudutları gösterilmek suretiyle Dahiliye Vekâletinin teklifi ve Reisi cumhurun tasdiki ile belediye kurulur.

Vilâyet ve kaza merkezlerinde nüfusları ne olursa olsun belediye kurulması mecburidir.

Bir vilâyet merkez belediyesi sınırları içinde kurulan kazaların merkezlerinde belediye teşkil edilmeyip bu gibi yerlerde belediye şubesi ihdas olunur.

REİS — Reylerini kullanmayan arkadaşlar, lütfen kullansınlar.

Rey toplama muamelesi bitmiştir.

SALİH ZEKİ RAMOĞLU (Trabzon) — Efendim, encümeden iki sualım var.

REİS — Encümene söz vereyim, oturduğunuz yerden suallerinizi sorun. Kürsüye buyurun Kemal Bey.

SALİH ZEKİ RAMOĞLU (Devamla) — Efendim, kanunun eski metninde de olduğu gibi «Meskûn saha», tâbiri, Devlet Şûrasında verilen kararlarda, birtakım iltibasa meydan vermektedir. Kanunun meskûn sahadan maksadı, köy veya belediyenin son hududuna dâhil olan evlerin bulunduğu mahal midir? Bunu lütfen ifade edin zapta geçsin.

DAHİLİYE ENCÜMENİ M. M. KEMAL EREN (Amasya) — Efendim, kanunlarımızda meskûn sahadan ne kastedildiği açıklanmamıştır. Burada da tezekkür edildi, meskûn sahayı, köyün veya belediyenin en son mıntakasındaki bina olarak kabul etmek pratik bir çare olarak komisyonumuzca kabul edilmiştir. tabii belediyenin, köyün en son evi iki mesafe ölçülürken en son binalar arasındaki mesafe olarak kabul edilmiştir.

SALİH ZEKİ RAMOĞLU (Trabzon) — Sonra efendim, mesafenin 1 500 metreye kadar çıkarılacağı gibi takdiri bir durum ihdas edilmiştir. Bu 1 500 metreye kadar olan mesafeyi hangi merci tâyin edecektir? Vali mi, Vilâyet umumi meclisi mi, yoksa Devlet Şûrası mı?

DAHİLİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ KEMAL EREN (Amasya) — Efendim kanun teklifinde bu müracaatın Meclisi unumiyeye intikal ettirileceği, meclisi umumi, vâridatın kâfi gelip gelmeyeceği, Belediye hizmet-

lerinin yapılp yapılamıyacağı gibi çeşitli hususlarda karar vermeye salâhiyetli olduğu mü-talâa edildiğinden, mahallî teşkilâtın en yetkili merciidir, bunu da meclisi umumi takdir edecektir.

SALİH ZEKİ RAMOĞLU (Trabzon) — Son fıkrada, «Muamele Devlet Şûrasına gönderilir. Devlet Şûrası keyfiyeti tetkik ve iltihak kararı verdiği takdirde (A) fıkrası gereğince muamele tekemmül ettirilir.» deniyor. Mütebaki muamelede benim hatırıma gelen Devlet Şûrası kararı ve Reiscumhurun tasdîkı lâzımdır. Bunun da tasrihini rica ediyorum.

DAHİLİYE ENCÜMENİ M. M. KEMAL EREN (Amasya) — Devlet Şûrasının tetkikinden sonra Reiscumhurun tasdîkı ile tekemmül edecektir. Buradaki muameleden maksat, Devlet Şûrasının tetkiki ve Reiscumhurun tasdîkıdır.

SALİH ZEKİ RAMOĞLU (Trabzon) — Belediye meclisinin kararının tebliği mevzuubah-solduğuna göre talep, seçmenlerin yarısından fazlası tarafından sebk eylediği takdirde tebligat kime ve ne şekilde yapılacağıın tasrihini rica ederim.

DAHİLİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ KEMAL EREN (Amasya) — Bu takdirde seçmenlerin her birisine ayrı ayrı tebligat çok güç olacağından müracaatın mahiyeti aynı mevzua taallük ettiğine göre müracaat dilekçelerinde isimleri en başta yazılı olan şahsın ismi zikredilmek ve arkadaşları kelimesi ilâve edil-mek suretiyle heyete tebligat yapılmış olur.

REİS — Söz istiyen var mı

Buyurun, Dursun Erol.

DUR SUN EROL (Kocaeli) — Muhterem arkadaşlar, teklifte bir köyün bir belediyeye bağ-lanması veya muhtelif mahalle ve köylerimizi birleştirmek suretiyle bir araya getirilmesi hususunda konulmuş olan şartlar arasında mesafenin 1 500 metre olarak takyidedilmesi bence doğru değildir. Bu mesafenin 1 500 metre yerine, 2 500 metre olmasını ve bu şekilde maddenin kabul edilmesini arz ve teklif ediyorum. Bu hususta da müstakil bir taktir vermiş bulunuyorum.

REİS — Buyurun, İrfan Haznedar.

İRFAN HAZNEDAR (Kütahya) — Muhterem arkadaşlar, bu iki köy arasındaki mesafenin 2 500 metreye çıkarılması teklifine ben de iştirak ediyorum. Yalnız arkadaşımızın teklif et-

tiği 2 500 metrelik mesafe ufki mesafe midir, yoksa Karayollarının kabul etmiş olduğu kilometre midir? Eğer teklif ufki mesafe olmasını istiyorsa ben de o teklife iştirak ediyorum.

REİS — Kemal Eren.

DAHİLİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ KEMAL EREN (Amasya) — Muhterem arkadaşlar, mesafenin ufki olması en mâkul şeklidir. Yalnız 2 500 metre mesafe kabul edildiği takdirde aradaki mesafe uzadıkça belediye hizmetleri de güçleşecektir. Bu husus encümenimizce de tetkik edildi, evvelece 500 metre idi sonra 1 500 metreye çıkarıldı. Mesafenin uzamasına encümenimizin muvafakat edemeyeceği kanaatindeyim.

REİS — Buyurun, İrfan Haznedar.

İRFAN HAZNEDAR (Kütahya) — Muhterem arkadaşlarım, ben yine fikrimde ısrar ediyorum, 2 500 metre olmasının muhakkak ki, çok büyük faydaları olacaktır. Kaza merkezlerinin ve vilâyet merkezlerinin yanlarında 2 500 metre mesafe de bir köy vardır. Bu köy kalkınmak ister, köyün kendi imkânları ile kalkınması mümkün olmaz. Mâlûmuâliniz, köylerimizin bir an evvel kalkınmasını, bunların refah seviyesinin yükselmesini hepimiz arzu etmekteyiz. Bu gibi 2 500 metre mesafedeki köyleri vilâyet merkezlerine veya kaza merkezlerine bağlamak suretiyle, bunların da medenî ihtiyaçlarını temin etmek daha kolay olacaktır. Şayet bu köyler, kendi hüviyetleri içinde kaldığı takdirde, bunların kalkınmasının daha geç olacağını takdir buyurursunuz. Bu bakımdan muhterem arkadaşımızın vermiş olduğu taktirin aynen kabulünü istirham ediyorum.

REİS — Selim Erençil.

SELİM ERENÇİL (İstanbul) — Efendim, bu kanun teklifinin ruhu, zannederiyorum ki, bir köyün belediye olabilmesini temin ve bu suretle o köyün daha çabuk kalkınması için imkânlar temin etmekten ibarettir.

Belediye olması iktiza eden bir köyün belediye hizmetlerini birden bire, kendisine bağlanan köylere teşmil edilmesine imkân yoktur. Yavaş yavaş elbette bu imkânlar köylere kadar gidecektir. Binaenaleyh, İrfan Bey arkadaşımızın söylediği 2 500 metre ufki mesafeyi kabul etmek suretiyle bu taktirin kabulünü bendeniz de rica ederim.

REİS — Salih Zeki Ramoğlu.

SALİH ZEKİ RAMOĞLU (Trabzon) — Efendim; bu kanun teklifi görüşülürken mesafe unsuru üzerinde uzun uzadıya duruldu.

Esasen beş yüz metre olması encümen âzaları arkadaşlarımız tarafından iddia edildi. Sonunda mesafenin artırılmasının mahzurlu olduğu düşünüldü. Buna rağmen 1 500 metreye kadar çıkarıldı, yani mahzuru telâfi için çıkarıldı. Fakat Meclisi umumiler 1 500 metrenin altında da karar verebilecektir.

2 500 metreye çıktığına göre belediye merkezinden sağlı, sollu 2 500 metre bir taraftan, 2 500 metre diğer taraftan beş kilometre mesafeye kadar belediye hizmetlerinin ifası keyfiyeti ortaya çıkacaktır. O itibarla takririn aleyhindeyim.

REİS — Sadettin Karacabey, buyurun.

SADETTİN KARACABEY (Bursa) — Muhterem arkadaşlar; inkişaf etmekte olan vilâyetlerimizin en büyük dertlerinden biri de bu mevzudur. Binaenaleyh arkadaşlarımızın teklifine ben de iştirak ediyorum, 2 500 metre olması, zaten belediyenin vereceği karara bağlı, mutlak zaruret yok. Hangi yerde inkişaf var ise orada karar ittihaz edilecek. Bilhassa nüfusu artan vilâyetlerde bu, büyük ıstıraplar doğurmaktadır. Lütfen 2 500 metreyi kabul edin de bu ıstırapı önlemiş olalım.

REİS — Mustafa Bağrıaçık.

MUSTAFA BAĞRIAÇIK (Konya) — Muhterem arkadaşlarım, bunun acısını Konyalı olarak bizler çektiğimiz. Konya'ya teşrif eden arkadaşlarımız bilir. Şeker Fabrikasının karşısında, yolun öbür tarafında Hoca Cihan denen bir kısım vardır. Şimdi gecekondular doludur. Bu kısım Hoca Cihan köyüne bağlıdır. Biz bu kısmı, belediye sınırları içine alamadık. Yolun bir tarafı Cennet gibi, bir tarafı da gecekondular dolu. Köylüler razı olmuyorlar. Bunun için de bu kısım imar edilemiyor. Arkadaşlarımızın bu 2 500 metrelik teklifleri hakikaten yerindedir. Hattâ 3 000 metreye de çıkarabiliriz. Bu hususu valinin takdirine bırakmak icabeder. Arkadaşlarımızın teklifinin kabulünü rica ederim.

REİS — Sadettin Yalım.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Efendim; zannediyorum ki, mesele aydınlanmıştır. Yüksek Meclisin kararı da belirlemek üzeredir. Ben, en son olarak konuştuğumu zannediyorum. Teklif veçhile bu haddin 2 500 metre olmasında zaruret

vardır. Belediyeci ve mebus arkadaşlarımızın vaziyeti yakinen müşahede etmişlerdir. Teklifte isabet vardır. Ben de kabulünü rica ediyorum. (Reye, reye sesleri).

REİS — Hidayet Sinanoğlu.

HİDAYET SİNANOĞLU (İçel) — Çok muhterem arkadaşlarım, bugünkü haliyle belediyelerimizin sınırları dâhilindeki yerleri imar edemedik. Birçok âmme hizmetleri hali tabiiisinde duruyor. Kanalizasyonu yok, mezbahası yok, elektrigi yok, tazyikli suyu yok. Bâzı belediyelerin hudutları gelişigüzel genişletilmiştir. Esasen bugünkü haliyle kilometrelere uzağa taşan belediyelerin bu hudutlarından itibaren 2,5 km. genişletilerek birçok köyler de içine girerse belediye, belediye olmaktan çıkar ve bölge şehri halini alır. Aynı zamanda buralarını hiç imar edemeyiz. Nüfusu 2 000 den yukarı olan yerlerde belediyeler kurulmuştur. Ama kilometrelere mesafedeki yerleri belediye hudutları dâhiline sokarsak bazı politik sebeplerden bu türlü kararlar verilebilir ve bir istismar mevzuu haline gelir, faydalı olmaz. Çok rica ederim, bu maddenin reddini teklif ediyorum ve bu hususta bir de takrir vereceğim efendim.

REİS — Takriri okuyoruz, efendim.

Yüksek Riyasete

Belediye teşkil edilecek veya bir merkeze bağlanacak köy ve mahallelerin aralarındaki mesafenin 1 500 metre olarak takyidedilmesi doğru olmayacağından, bu mesafenin 2 500 metre olarak tâyini ile maddenin bu şekilde tashihini teklif ederim.

Kocaeli Mebusu

Dursun Erol

REİS — Encümen iştirak ediyor mu?

DAHİLİYE ENCÜMENİ M. M. KEMAL EREN (Amasya) — İştirak ediyoruz.

REİS — Encümen iştirak etmektedir, takriri dikkate alanlar... Almayanlar... Dikkate alınmıştır.

Encümen filhal iştirak ettiğine göre mesafenin 1 500 metreden 2 500 metreye çıkarılması kaydiyle maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 1580 sayılı Belediye Kanununun ikinci maddesi kaldırılmıştır.

REİS — Söz istiyen?... Yok. Maddeyi reyile-

rinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini İera ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — *İçel Mebusu Niyazi Soydan'ın, Maas Kanununa ek 4379 sayılı Kanununun 1 nci ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı geçici maddeler eklenmesine dair 5585 sayılı Kanuna muvakkat madde ilâvesi hakkındaki 6724 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/164)*

REİS — 28 nci İnikatta encüme giden maddesi henüz gelmediğinden müzakeresini bırakıyoruz.

5. — *İzmir Mebusu Necdet İncekara'nın, 1580 sayılı Belediye Kanununa bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Dahiliye Encümeni mazbatası (2/308) (1)*

REİS — Heyeti Umumiyesi üzerinde söz isteyenler, Mehmet Hazer. Yok. Hamza Eroğlu. Yok. Başka söz isteyen?... Yok. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1580 sayılı Belediye Kanununa yeni bir madde eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — 1580 sayılı Belediye Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir :

Ek madde — Belediye; belediye hududu dışında kalıp beldenin inkişafı ve belde sakinlerinin sıhhat ve medenî ihtiyaçları ile alâkalı olan iskele, istasyon, liman ve hava meydanı gibi yerlerle sayfiye, mesire ve bu vasıfları haiz yaylalarda belediye meclisinin teklifi, Dahiliye Vekâletinin tasvibi ve İera Vekilleri Heyeti kararıyla İmar Kanunu ve Belediye Kanunu hükümlerini tatbik etmeye salâhiyetlidir. Aneak bu kabil yerler bir köyün idari sınırı içinde olup meskûn sahası haricinde bulunursa belediyeye bağlanacak kısımla köy arasındaki sınır, İl İdaresi Kanununun iki vilâyet arasındaki sınır ihtilâfının tâbi olduğu hal şekline göre tesbit edilir.

Aynı yer köyün meskûn sahası dâhilinde kaldığı takdirde bu yer tâbi olacağı belediyenin bir mahallesi halinde ve belediye şubesi şeklinde idare edilerek köy şahsiyeti mâneviyesine ait bilûnum vesayet belediyeye intikal eder.

Bu takdirde belediyeler yukardaki hükümler gereğince tesbit edilen yerleri İera Vekilleri Heyeti kararını mütaakip ilân ederler.

İdare tarzı hususi kanunlarla tâyin ve tesbit edilmiş olan yerler bu kanunun şümulü dışında kalır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen? Buyurun Sadettin Yalım.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Efendim, bu kanun teklifi hakikaten çok isabetlidir. Ve büyük bir ihtiyaç halinde idi. Birçok vilâyet kaza ve belediyelerin öyle yerleri vardır ki buralarda, tasrih edildiği gibi, elektrik tesisatı, teşkilâtı yoktur.

Buralara elektrik ve temizlik yapmak imkânı yoktur. Bu itibarla bu yerlere belediyelerin elinin uzanması mühim bir boşluğu dolduracaktır. Hakikaten çok isabetli ve hattâ geç kalmış bir tekliftir. Çıkmasında bütün Türkiye belediyeleri ve aynı zamanda bu vaziyetteki yerlerimiz için büyük istifadeler vardır. Bazı yerlerde belediye yapıldığı halde almak istemezler, belediye hududuna. Bunu misallerle arz edebilirim. Ama bu kanun lâyihasından sonra bu da tamamen ortadan kalkacak, oralar da medenî ihtiyaçlara kavuşacaklardır. Kabulünü rica ederim.

REİS — Bir tahrir var. Okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

İzmir Mebusu Necdet İncekara tarafından teklif olunan, (1580 sayılı Belediye Kanununa yeni bir madde eklenmesine dair kanun teklifine) aşağıdaki fıkranın ilâve edilmesini arz ve teklif ederiz.

Bursa Mebusu
S. Karacabey

Bursa Mebusu
N. Tolon

Bursa Mebusu
R. Kırım

Ek maddeye; (Meskûn ve gayrimeskûn yerler de dâhil olmak üzere) fıkrasının ilâvesi

(1). 29 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

REİS — Lütfen Recep Kırım; buyurun izahat verin. Encümen ona göre cevap verir.

RECEP KIRIM (Bursa) — Muhterem arkadaşlar, teklif edilen kanunun birinci maddesinde aynen şöyle deniyor. «Belediye; belediye hududu dışında kalıp beldenin inkişafı ve belde sakinlerinin sıhhat ve medenî ihtiyaçları ile alâkalı olan iskele, istasyon, liman ve hava meydanı gibi yerlerle, sayfiye, mesire ve bu vasıfları haiz yaylalarda belediye meclisinin teklifi...» diye madde devam ediyor. Halbuki belediye hudutlarına çok yakın mesafelerde bu sıfatları haiz olmıyan meskûn birçok mahaller bu kanunda tadadedilmemiştir. Biz buraya ufacık bir fıkra ilâvesini istiyoruz. Meskûn yerler de dâhil olmak üzere.

REİS — Recep Bey, neye ilâvesini istiyorsunuz?

RECEP KIRIM (Devamla) — Efendim, «Belediye; belediye hududu dışında kalıp beldenin inkişafı ve belde sakinlerinin sıhhat ve medenî ihtiyaçlarıyla alâkalı olan meskûn ve gayrimeskûn yerler de dâhil olmak üzere...» şeklinde oluyor. Bu mahallere de belediye hizmetlerini götürmek için bu teklifi yapmış oluyoruz.

DAHİLİYE ENCÜMENİ M. M. KEMAL EREN (Amasya) — Muhterem arkadaşlar, esasen arkadaşımızın teklif ettiği husus maddeler içinde mündemiçtir. Çünkü bir belediye hududu haricinde olan yer, ya bir köyün hudududur ve yahut da başka bir komşu belediyenin hudududur. Meskûn olduğuna veya olmadığına göre maddede ayrı ayrı hükümler vardır. Eğer bahsedilen yer, köy hudutları içinde olup da gayrimeskûn ise o, İcra Vekilleri Heyeti kararı ile tesbit edilir. Şayet o yer, bir başka mahallenin içinde ve meskûn ise, oradan ayrılıyor veya o köyün şahsiyeti mâneviyesi ortadan kalkıyor, demektir. Tabii bağlanacağı mahalle veya belediyenin hududu içine giriyor. Binaenaleyh esasen meskûn ise mesele kalmıyor. Arkadaşımızın getirmek istediği hükümler kanunda fazlası ile mevcuttur. Aksi takdirde haşiv olur, tatbikatta birçok yanlışlıklar doğurabilir. Binaenaleyh maddenin aynen kalmasını rica ediyorum.

REİS — Sadettin Karacabey.

SADETTİN KARACABEY (Bursa) — Efendim, Komisyonun mütalâasına teşekkür ederim. İstitraden arz edeyim ki bir mntakamız, köy hududu içine girdiği için bu mntakaya köy, di-yemiyoruz ve köy hududu içine de sokamıyoruz. Şehirden 6 - 7 kilometre uzaktadır ve köyün hududu içindedir. Şehrin yakınında ve köy hududu içinde köyün üç misli büyüklüğündedir. Meselâ Bursa vilâyeti civarında en az 6 500 hanelik bir köy teşekkül etmiştir. Bunu ne köy fonksiyonuna ve ne de şehir fonksiyonuna sokabiliyoruz. Köyün dört beş misli büyüklüğündedir. Bu yüzden Bursa'nın nüfusu dört beş misli artmış. % 50 si bu mntakada meskûn bulunuyor. Bu vaziyeti düşünerek, meskûn sahanın bu madde içerisine girmesini arz ve rica ederim. Eğer, bu şümule giriyorsa mesele yoktur.

DAHİLİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ KEMAL EREN (Amasya) — Madde bunu ihtiva ediyor.

REİS — Madde bu mevzuu içine aldığı için, takrire mahal kalmıyor. Teklif sahibi arkadaşlar Mazbata Muharririnin sözlerine iltihak ettiklerini işaret ediyorlar.

Maddeyi aynen reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyhanın birinci müzakeresi bitmiştir, efendim.

Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankası kanunu lâyihasına 323 rey verilmiş, 320 kabul, 3 müstenkif vardır. Muamele tamamdır, lâyiha kanuniyet kesbetmiştir.

6 Mayıs 1960 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikadı kapıyorum.

Kapanma saati : 16,15

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 610
Rey verenler	: 323
Kabul edenler	: 320
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 3
Reye iştirak etmeyenler	: 263
Münhal mebusluklar	: 24

[Kabul edenler]

ADİYAMAN

Sait Ağar
Gani Gürsoy
Şefik San
Sırrı Turanlı
Ali Yaşar

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Kemal Özçoban
Mustafa Öztürk
Osman Talu
Necati Topeuoğlu
Orhan Uygun
Murad Âli Ülgen
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
Şeref Saraçoğlu
Celâl Yardımcı
Selim Yatağan

AMASYA

Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
Nazifi Şerif Nabel
İsmet Olgaç
Hüseyin Özbay

ANTALYA

Mehmet Ak
Kenan Akmanlar
Sadık Erdem
Attilâ Konuk
Burhanettin Onat
Adnan Selekler

İbrahim Subaşı

Ahmet Tokuş

Yaşar Yazıcı

ARTVİN

Mecit Bumin

Hilmi Çeltikçioğlu

Eyüp Doğan

Yaşar Gümüşel

AYDIN

Hüsamettin Coşkun

Necati Çelim

Namık Gedik

Nâil Geveci

Nihat İyriboz

Piraye Levent

Etem Menderes

Ekrem Torunlu

Cevat Ülkü

BALIKESİR

Vacid Asena

Mekki Said Esen

Halil İmre

Arif Kalıpsızoğlu

Ahmet Kocabıyıkoglu

Faik Ocak

M. Halûk Timurtaş

Sırrı Yırcalı

Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

Ertuğrul Çolak

Mehmet Erdem

Şevki Hasircı

Yümnü Üresin

BİNGÖL

Sait Göker

Ekrem Yıldız

BİTLİS

Nusrettin Barut

Rıfat Bingöl

Selâhattin İnan

BOLU

Reşat Akşemsettinoglu

Servet Bilir

Zuhuri Danışman

Mithat Dayıoğlu

Mahmut Güçbilmez

İhsan Gülez

Kadir Kocaeli

BURDUR

Behçet Kayaalp

BURSA

Necdet Azak

Müfit Erkuyumeu

Agâh Erozan

Sadettin Karacabey

Salâhaddin Karacagil

Mazlum Kayalar

Recep Kırım

Hulûsi Köymen

Halûk Şaman

Nurullah İhsan Tolon

Hilâl Ülman

Kenan Yılmaz

ÇANAKKALENureddin Fuad Alp-
kartal

Halim Alyot

Emin Kalafat

Ahmet Hamdi Sezen

Servet Sezgin

Nuri Togay

Nahit Ural

Fatin Rüştü Zorlu

ÇORUM

Sedat Baran

Mustafa Kemal Biber-
oğlu

Hamdi Bulgurulu

Ali Dedekargınoğlu

Kemal Erdem

Yakup Gürsel

Fevzi Hacirecepoğlu

Cevat Köstekçi

Hüseyin Ortakçioğlu

Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit

Turan Bahadır

Ali Çobanoğlu

İsmail Hadımlıoğlu

Ali Rıza Karaca

Mehmet Karasan

A. Hamdi Sancar

Refet Tavashoğlu

DIYARBAKIR

Tahsin Cahit Çubukoğlu

Kânil Tayşi

Hâmid Zülfü Tigrel

Halil Turgut

Hüseyin Ülkü

Mehmed Hüsrev Ünal

EDİRNE

Rasih Gürkan

Nurettin Manyas

Rükneddin Nasuhioğlu

Sabahattin Parsöy

Mükerrrem Sarol

EBZURUM

Osman Alihocagil
Rıfki Salim Burçak
Sabri Erduman
Şevkî Erker
Mehmet Eyüboğlu
Sait Kantarel
Münip Özer
Fethullah Taşkesenlioğlu
Rıza Topcuoğlu
Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Halil Akkurt
Muhtar Başkurt
Mustafa Çürük
Hamit Dedelek
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
Hiçri Sezen

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
İhsan Daî
Bahadır Dülger
Samih İnal
Süleyman Kuranel
Ali Ocak
Nedim Ökmen
Cevdet San
Ali Şahin
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Sadık Altıncaan
Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Mustafa Hemiş
Tahsin İnanç
Doğan Köymen
Mazhar Şener

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

İÇEL

Rüştü Çetin
Mehmet Dölek
Hüseyin Fırat
Sami Göknaç
İbrahim Gürgen
Yakup Karabulut
Refik Koraltan

Hidayet Sinanoğlu

Niyazi Soydan

İSPARTA

Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Ali Lâtifaoğlu
Hamdi Ongun
Tevfik Tıgıl

İSTANBUL

Nazmi Ataç
Arslan Nihad Bekdik
Faruk Nafiz Çamlıbel
Sedat Çetintaş
Muhlis Erdener
Selim Erengil
Ayşe Günel
Rüştü Güneri
Mehmet Gürpınar
M. Faruk Gürtunca

Aleksandros Hacopulos

Ali Harputlu
Hâdi Hüsman
Enver Kaya
Mucip Kemalyeri
Lûtfi Kırdar
Nizamettin Kırsan
Adnan Menderes
Nihat Halûk Pepeyi
Celâl Ramazanoğlu
Mıgırdıç Şellefyan
Zakar Tarver
Neclâ Tekinel
Nazlı Tlabar
Nuri Yamut
Tahsin Yazıcı
Hristaki Yoannidis
Necmi Nuri Yücel
Mahmut Yüksel

İZMİR

Danyal Akbel
Selâhattin Akçiçek
Abdullah Aker
Perihan Arıburun
Behzat Bilgin
Muammer Çavuşoğlu
Necdet Davran
Sadık Giz
Necdet İncekara
Ekmel Kavur
Rauf Onursal

Nuriye Pınar
Kemal Serdaroğlu
İlhan Sipahioğlu
Vamık Tayşi
Fevzi Uçaner
Behçet Uz
Ahmet Ünal

KASTAMONU

Muzaffer Akdoğanlı
Basri Aktaş
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Şükrü Esen
Ali Gözlük
Münif İslâmoğlu
Hadi Tan

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Ömer Başeğmez
Ebubekir Develioğlu
Kâmil Gündeş
Osman Kavuncu
İbrahim Kirazoğlu
Ali Rıza Kılıçkale
Hakkı Kurmel
Durdu Turan

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Mehmet Ali Ceylân
Dündar Tekand
Hüsnü Yaman

KOCAELİ

Ömer Cebeci
Dursun Erol
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat

KONYA

Mustafa Bağrıaçık
Osman Bibioğlu
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılıç
Ahmet Koyuncu
Sabahattin Sayın
Sami Soylu
Ömer Şeker

KÜTAHYA

Mehmet Diler
Ahmet İhsan Gürsoy
İrfan Haznedar
S. Süruri Nasuhoğlu
Kemal Özer
Emin Topaler

MANİSA

Samet Ağaoglu
Sezai Akdağ
Âtîf Akın
Nebil Sadi Altuğ
Nafiz Körez
Orhan Ocakoglu
Cevdet Özgirgin
Cemil Şener
İhsan Yalkın

MUĞLA

Turhan Akarca
Zeyyat Mandalinci
Nuri Özsan
Sadi Pekin
Turgut Topaloğlu

MUŞ

Şefik Çağlayan

NEVŞEHİR

Hasan Hayati Ülkün
Zihni Üner

NİĞDE

Medeni Berk
Ali Gürnaç

RİZE

Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Osman Kavrakoglu
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil
Muzaffer Önal

SAKARYA

Nüzhet Akın
Tacettin Barış
Hamdi Başak
Selâmi Dinçer
Hamza Osman Erkan
Baha Hun

SAMSUN

Salim Çonoğlu
Abdullah Eker

Ömer Güriş
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Asaf Saracaoğlu
Fikri Şen
Hamdi Tekay
Ferid Tüzcel
Nüzhet Ulusoy

SİİRD
Mehmet Daim Süalp
Fikri Şendur
SİNOB
Ömer Özen
Hamdi Özkan
TEKİRDAĞ
Nurettin Aknoz
Hasan Gürkan

TRABZON
Salih Zeki Ramoğlu
Portev Sanac
İsmail Şener
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu
YOZGAD
Talât Alpay
Mahmut Ataman

Atıf Benderlioğlu
Fuat Nizamoglu
Nazım Tanıl
ZONGULDAK
Sebati Ataman
Cemal Zühtü Aysan
Suat Başol
Tahir Öktem
Hulûsi Timur

[Müstenkifler]

İSTANBUL
Hüsamettin Giray

MANİSA
Hikmet Bayur

NEVŞEHİR
Münib Hayri Ürgüblü

[Reye iştirak etmiyenler]

ADANA
Nevzat Arman
Suphi Baykam
Kâzım Bozdoğan
Hamza Eroğlu
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Saim Karaömerlioğlu
Melih Kemal Küçüktepepınar
Ali Menteseoğlu
Muslihittin Yılmaz Mete
Hamdi Öner
Kemal Sarıbrahimoğlu
Kemal Satır
Rıza Tekeli
Turgut Yeğenağa
ADİYAMAN
AFYON KARAHİSAR
Orhan Kökten
AĞRI
Kasım Küfrevi
ANKARA
Muammer Akpınar
İsmail Rüşti Aksal
Osman Alişiroğlu
Hüseyin Balık
Hıfzı Oğuz Bekata
Fuat Börekçi
Mehmet Ali Ceritoğlu
Nuri Ciritioğlu
Recep Dengin
Avni Doğan
Bülent Ecevit

Übeyde Elli
Halil Sezai Erkut
İbrahim İmirzalıoğlu
İsmail İnan
İbrahim Saffet Omay
İlyas Segkin
Selim Soley
Hasan Tez
Ahmet Üstün
Mustafa Yeşil
AYDIN
Fethi Batur
BALIKESİR
Esat Budakoğlu
Muzaffer Emiroğlu
(İ.)
Ali İleri
Müteba İştin
Fuat Onat
Muharrem Tunçay
BİNGÖL
Mustafa Nuri Okcuoğlu
BOLU
Nezih Tütüncüoğlu
BURDUR
Fethi Çelikbaş
Osman Eroğlu
Âlim Sipahi
BURSA
Hüseyin Bayrı
Yekta Teksel
ÇANKIRI
Dursun Akçaoğlu
Ferhan Arkan
A. Kemal Barlas

Naşit Fırat
Kâmil Tabak
Ethem Yalçınalp
DIYARBAKIR
Fikri Arıç
Sezai Demiray
Nuri Onur
ELÂZİĞ
Mustafa Altınoğan
Celâl Dora
Fahri Karakaya
Hürrem Müftügil
Nâzım Öztürk
İsmail Hakkı Talay
ERZİNCAN
Rauf Bayındır
Nusret Safa Coşkun
Cemal Işık
Âdil Sağıroğlu
Hüseyin Şahin
Naci Yıldırım
ERZURUM
Abdülkadir Eryurt
Melik Fırat
Hasan Numanoglu
GÜMÜŞANE
Necati Alp
Necmettin Coşar
Sabahattin Kadırbeyoğlu (İ.)
Avni Karaman
Hüsrev Polat
Nihat Sargınalp
HATAY
İhsan Ada

Ahsen Aral
Rifat Bahadır
İzzettin Cilli
Ali Şelhum Devrim
Ahmet Sırrı Hocaoglu
Hasan İkiz
İnayet Mursalioğlu
Ömer Fevzi Reşa
İSTANBUL
İsak Altabev
Celâl Bayar (Reisicumhur)
Ali Fuad Cebesoy
Mithat Perin (İ.)
Yusuf Salman
İbrahim Sevel
Fahrettin Ulaş
İZMİR
Sebati Acun
Enver Dündar Başar
Selim Ragıp Emeç
Osman Kapani
KARS
Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Şemsettin Ataman (İ.)
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Kemal Güven
Mehmet Hazer
Rasim İlker
Behram Öcal
İbrahim Us
Osman Yeltekin
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Hilmi Dura
KAYSERİ
Servet Hacıpaşaoğlu
Fahri Köşkeroğlu

KIRKLARELİ

Avni Sakman
KIRŞEHİR
Osman Bölükbaşı
Osman Canatan
Hayri Çopuroğlu
Fazıl Yalçın

KOCAELİ

Sadettin Yalın

KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
İshak Avni Akdağ
Hamdi Ragıp Atademir
Ali Saim Kaymak
Hulki Âmil Keymen
Tarık Kozbek
Himmet Ölçmen
Mustafa Runyın
Nafiz Tahralı

KÜTAHYA

İbrahim Germeyanoğlu

MALATYA

Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Kâmil Sürenkök
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Selim Akış
Şemi Ergin (V.)
Muzaffer Kurbanoğlu
Sudi Miçeoğlu

MARAŞ

Kemal Aksüyek
Kemali Bayazıt
Nusret Durakbaşa

Hasan Fehmi Evliya
Halil Gürün
Hilmi Soydan
Emin Soysal
Mehmet Şişman
Abdullah Yayıoğlu

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Mehmet Kâmil Boran
Vahap Dizdaroğlu
Şevket Dursun
Halim Kermooğlu
Hasan Reşit Tankurt
Selim Telliagaoglu
Aziz Uras

MUĞLA

Burhan Belge
MUŞ
Semsî Ağaoğlu •
Zeki Dede
Giyasettin Emre

NEVŞEHİR

Neemeddin Önder

NIĞDE

Asım Eren
Rifat Gürsoy
İsmail Güven
Vedat Mengi
Şefik Refik Soyer

ORDU

Eşref Ayhan
Münir Ekşi
Ferda Güley
Şevket Köksal
Zeki Kumrulu
Arif Hikmet Onat
Kahraman Sağra
Muammer Tekin
Atıf Topaloğlu
Hüsrev Yürür

SAKARYA

Rifat Kadızade
Nusret Kirişcioğlu

SAMSUN

Ekrem Anıt (İ. Â.)
Naci Berkman

Necmettin Doğuyıldız
Şükrü Uluçay

SİİRD

Suat Bedük
Baki Erden
Veysi Oran

SİNOB

Nusret Kuruoğlu
Mahmut Pınar
Muharrem Tansel

SİVAS

Halim Ateşalp
Rahmi Çeltekli
Nüzhet Çubukçu
Hasan Değer
Turhan Feyzioğlu
Necati İter
Edip İmer
Ahmet Kangal
Kâmil Kırıkoğlu
Yalçın Kocabay
Şinasi Moran
Cemil Özcan
Süleyman Özsever
Nazmi Yaraş
Ahmet Yılmaz

TEKİRDAĞ

Ali Çakır
Zeki Erataman
İsmail Özdoğuran
Ahmet Pakar

TOKAD

Faruk Ayanoğlu
Sıtkı Eken
Keremettin Gençler
Ahmet İspirli
Şahap Kitapçı
Mustafa Lâtifoğlu
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
Rıza Ulusoy
Dâniş Yurdakul

TRABZON

Halûk Çulha
Sabri Dilek

Mahmut Goloğlu
Fikri Karanis
Selâhattin Karayavuz
Osman Nuri Lermioğlu
Hasan Polat
Osman Turan (İ.)

TUNCELİ

Hızır Aydın
Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
M. Yaşar Alhas
Aziz Gökkan
İbrahim Etem Karaka-
pıcı
Esat Mahmut Karakurt
Abdullah Köksel
Abdurrahman Odabaşı
Ömer Yüksel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoglu
Adnan Çalikoğlu
Rıza Salıcı
Avni Ural

VAN

Abdülvahap Altınkay-
nak
Tevfik Doğuşıker
Sait Erdinç
Ferid Melen

YOZGAD

Sefer Eronat
Ömer Lûtfi Erzurum-
luoğlu
Numan Kurban

ZONGULDAK

Abdullah Akın
Necati Diken
Ali Kaya
Mustafa Saraç
Necati Tanyolaç
Hüseyin Ulus
Avni Yurdabayrak

[Münhal mebusluklar]

Ankara	6	Denizli	1	Kırklareli	1	Sinob	1
Artvin	1	Edirne	1	Kocaeli	1	Van	1
Aydın	1	Eskişehir	1	Konya	2	Yozgad	1
Bursa	1	İstanbul	2	Kütahya	1		—
		Kastamonu	1	Muğla	1		24

**İzmir Mebusu Necdet İncekara'nın, 1580 sayılı Belediye Kanununa
bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Dahiliye Encümeni
mazbatası (2/308)**

13 . III . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

1580 sayılı Belediye Kanununa yeni bir madde ilâvesine dair kanun teklifimi, esbabı mucibesi ile birlikte, sunuyorum.

Gereken işlemin yapılmasına müsaadelerinizi saygılarımla rica ederim.

İzmir Mebusu
Necdet İncekara

ESBABI MUCİBE

Her gün gelişen iktisadi hamlelerimiz yanında halkımızın iç turizme karşı alâkası artmakta bilhassa şehirlerde ve kasabalarda oturanlar için yazın dinlenmek ve muhit değiştirmek bir ihtiyaç haline gelmektedir. Bu ihtiyacı karşılamak için sahil şehirlerinde turistik tesisler süratle çoğalmakta ise de Belediye ve İmar kanunlarının tatbikatı dışında kalan yerlerde bilhassa her türlü tabii güzelliklerin kaynağı olan yaylalarımızda ve sahil boylarında bugünkü medeni ihtiyaçlara cevap verebilecek bir inkişaf mümkün olamamaktadır. Binaenaleyh bu gibi sayfiye, mesire ve turistik vasıfları haiz olan yerlerin de Belediye ve İmar Kanunu hükümlerine tâbi tutulmalarına zaruret vardır. Ancak bu suretle tatbikatın memleketimize cömertçe bahşettiği tabii güzellikler ve imkânlardan turizm, sağlık, spor ve dinlenme mevzuunda halkımızın medeni ihtiyaçlarını tam mânası ile karşılamak ve aynı zamanda beldenin inkişafını sağlamak mümkün olur kanaati ile teklifimi Yüksek Meclise arz etmiş bulunuyorum.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Dahiliye Encümeni
Esas No. 2/308
Karar No. 15

22 . XII . 1959

Yüksek Reisliğe

İzmir Mebusu Necdet İncekara'nın, 1580 sayılı Belediye Kanununa bir madde eklenmesine dair olan kanun teklifi, teklif sahibi ve alâkalı vekâlet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi :

Kanun teklifinde ileri sürülen belediye hududu dışında kâhır beldenin inkişaf ve belde sakin-

lerinin sıhhat ve medeni ihtiyaçları ile alâkalı olan sayfiye ve mesire gibi yerlerin her hangi bir köyün sınırları içerisinde olsa dahi belediye meclisinin teklifi, Dahiliye Vekâletinin tasvibi ve Vekiller Heyeti kararının inzımanı ile bu kabûl yerlerde Belediye ve İmar kanunlarının tatbikatının bilhassa iç turizm bakımından çok yerinde olacağı neticesine varılmıştır.

Ancak, bu kabül yerlerin köy sınırları içinde olmakla beraber köyün meskûn sahası haricinde kalan kısmına inhisar etmesi halinde köy şahsiyeti mâneviyesinin mevcudiyetine bir hâlel gelmiyeceği eihetle bu husus üzerinde teklife aykırı bir mütalâa ileri sürülmemiş ise de aynı yerin köyün meskûn sahası dâhilinde kalması halinde köy şahsiyeti mâneviyesinin ortadan kalkarak köyün belediye ile arasındaki mesafe dahi nazarı itibara alınmaksızın belediyenin bir mahallesi haline getirilmesi kanun teklifinin ikinci fıkrasında derpiş edildiğinden bu eihet münakaşayı mucibolmuş ve Belediye Kanununun tadil edilen 7 nci maddesi ile, bir köyün belediye hudutları içersine alınmasını o köy halkının reyine müracaat suretiyle yapılacağı hakkındaki demokratik bir zihniyetle konulmuş olan prensibi zedeleyici mahiyette görüldüğünden bu hükmün tatbik edilebilmesi için köy halkının muvafakatının alınması ileri sürülmüş ise de bu teklif kabule maz-

har olamamış ve bu suretle kanun teklifinin aynen kabulüne ekseriyetle karar verilmiştir.

Umumi Heyete arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Dahiliye En. Reisyekili	M. Muharriri	
Yozgad	Amasya	
(Söz hakkım mahfuzdur)	(Söz hakkım mahfuzdur)	
Ö. L. Erzurumluoğlu	K. Eren	
Kâtip		
Konya	Aydın	Balıkesir
S. Sayın	F. Batur	F. Ocak
Bitlis	Bitlis	Çorum
N. Barut	R. Bingöl	K. Erdem
Denizli	İzmir	Kastamonu
T. Bahadır	E. D. Başar	Söz hakkım mahfuzdur
		S. Çağlar
Konya	Kütahya	Samsun
Muhalifim	E. Topaler	N. Ulusoy
Ö. Şeker		

İZMİR MEBUSU NECDET İNCEKARA'NIN TEKLİFİ

1580 sayılı Belediye Kanununa yeni bir madde eklenmesine air Kanun teklifi

MADDE 1. — 1580 sayılı Belediye Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir:

Ek madde — Belediye; belediye hududu dışında kalıp beldenin inkişafı ve belde sakinlerinin sıhhat ve medenî ihtiyaçları ile alâkalı olan iskele, istasyon, liman ve hava meydanı gibi yerlerle sayfiye, mesire ve bu vasıfları haiz yaylalarda belediye meclisinin teklifi, Dahiliye Vekâletinin tasvibi ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyle İmar Kanunu ve Belediye Kanunu hükümlerini tatbik etmeye salâhiyetlidir. Ancak bu kabül yerler bir köyün idari sınırı içinde olup meskûn sahası haricinde bulunursa belediyeye bağlanacak kısım köy arasındaki sınır, İl İdaresi Kanununun iki vilâyet arasındaki sınır ihtilâfının tâbi olduğu hal şekline göre tesbit edilir.

Aynı yer köyün meskûn sahası dâhilinde kaldığı takdirde bu yer tâbi olacağı belediyenin bir mahallesi halinde ve belediye şubesi şeklinde idare edilerek köy şahsiyeti mâneviyesine ait bilûmum vesayet belediyeye intikal eder.

Bu takdirde belediyeler yukardaki hükümler gereğince tesbit edilen yerleri İcra Vekilleri Heyeti kararını mütaakıp ilân ederler.

İdare tarzı hususi kanunlarla tâyin ve tesbit edilmiş olan yerler bu kanunun şümulü dışında kahr.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Trabzon Mebusu Salih Zeki Ramoğlu ve 8 arkadaşının, 1580 sayılı Belediye Kanununun 7078 sayılı Kanunla değişen 7 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Dahiliye Encümeni mazbatası (2/359)

24 . XI . 1959

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

1580 sayılı Belediye Kanununun muaddel 7 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifimiz ve esbabı mucibe lâyihası leffen takdim kılınmıştır.

Gereğine delâlet buyurulmasını saygı ile rica ederiz.

Trabzon	Trabzon	Trabzon	Trabzon	Samsun	Bitlis
S. Z. Ramoğlu	F. Karanis	S. Dilek	İ. Şener	N. Ulusoy	N. Barut
	İsparta	Kocaeli	Bilecik		
	T. Tığlı	S. Yalım	M. Erdem		

ESBABI MUCİBE

Belediye Kanununun 7078 sayılı Kanunla değişen 7 nci maddesinin, nüfus esasına, birleşecek teşekküller arasındaki mesafeye, rey alma usulüne, meclisi umumilere ve idareye tanınan yetkilere ait getirdiği yeniliklerden beklenen faydalar elde edilirken bu maddenin bâzı hükümlerinin mucibolduğu tereddütlerin ve bunlardan doğan fikir ayrılıklarının tadilden beklenen faydaları gölgeler gibi olduğu ve durumun tatbikatçıları yanılttığı görülerek aşağıda açıklanan gerekçelere binaen işbu daha vazıh ve tatbikatçılara daha iyi ışık tutacak bulunan kanun teklifini takdim etmiş bulunuyoruz.

Muaddel 7 nci maddenin, şekil ve şartları izah eden fıkrasıyla tek başına bir köyün veya birleşerek bir kaç köyün ve bunlarla birleşerek köy parçalarının belediye teşkil edebilecekleri kabul edilmiş olduğuna göre aşağıda temas olunan birtakım ihtilâfları husule getiren bu fıkraya A, B, C, D fıkraları arasında yer verilmesi lüzumlu görülmüş olduğundan bu münasebetle fıkralarda, belediyelerin belediyelerle, belediyelerin köylerle olan münasebetleri sıraya konmak ve köylerin durumu da bundan sonra nazara alınmak suretiyle bir tasnif değişikliği yapılmıştır.

Mer'i metinde (A) fıkrasıyla gösterilen bir beldeden bir kısmın ayrılarak bir belediye teşkil etmesi hususu metin münderecatında meskût geçildiği halde yeni metinde bu noktaya ait sarahat sevk edilmiş bulunmaktadır.

Bu tadil teklifini doğuran diğer bir sebep de muaddel 7 nci maddenin A, B, C, D fıkralarında yer alan işlemler (Aşağıda tarif edilen şekil ve şartlara göre yapılır) diye taşıdığı hükümlerle aşağıda şekil ve şartları gösteren (Bir köyün tek başına veya meskûn sahaları arasında âzami 500 metre mesafe bulunan birkaç köyün ve aynı mesafedeki köy parçalarının birleşerek bir belediye idaresi kurabilmeleri için nüfusları tutarının son nüfus sayımına göre 2 000 den fazla olması ve köy ihtiyar meclislerinin yazılı istekleriyle o yerin en büyük mülkiye âmirine müracaat etmeleri icabeder) hükmü arasında mevcudolan a laşmazlıktır. Aşağıda tarif edilen şekil ve şartlar, köy ve köylerin veya köy parçalarının belediye kurmak istemeleri hallerine mahsus ve mak-

sur gibi bir mâna taşımaktadır. Bu anlayışı bilhassa bu maddede mevcut (Köy ihtiyar meclisleri) tâbiri takviye etmektedir.

Diğer taraftan, yine kanunun bu ibaresi nüfus ve mesafe esasının yalnız bu ibarede yazılı köy, köyler veya köyler parçaları için şart olduğu, yukarda A, B, C, D fıkralarında yazılı hallerde aranmayacağı mânasını ifade eden bir beyan tarzını ihtiva etmektedir, üstündeki fıkrada da (aşağıda tarif edilen şekil ve şartlara göre yapılır) ibaresi olmasaydı bu fıkranın nüfus ve mesafe hakkındaki hükümlerini başka türlü mânalandırmaya imkân bulunamazdı. Aşağıda tarif edilen şekil ve şartların 4 fıkrayı da şümülüne almış olmasına rağmen alttaki fıkranın yukarda da temas olduğu üzere hasır ifade edişi bihakkın tatbikatçıları ayrı ayrı düşüncelere sevk etmiştir. Esasen bu şekil ve şartların bu fıkralarda bahsi geçen hallerin hepsinde bulunmasına da lüzum yoktur. İşte zikredilen bu sebepler bu fıkraya bir düzen verilmesini gerektirmiş bulunmaktadır.

Bunun içindir ki, maddenin 1 numaralı bendinin ihtiva ettiği A, B, C, D ve E fıkraları bir tasnife tâbi tutularak sıralanmış ve ondan sonra da bu fıkraların hususiyetlerine göre gereken hükümlere yer verilmiştir.

Maddenin 2 nci bendi; yukarıki bentte yazılı A, C, D fıkralarındaki birleşmelerle E fıkrasında yazılı köylerin veya köy parçalarının birleşerek bir belediye kurması halinde, bunların meskûn sahalari arasındaki mesafeyi tesbit üzere kanunun muaddel maddesindeki hüküm, kanun vâzının maksadına uygun olarak A, C, D fıkralarını da şümülüne alacak şekilde tertiplenmiştir.

İltihaklarda meskûn sahalari arasındaki mesafelerin, memleketimizin avarız durumu ve eskiden 3,5 kilometreye kadar şümüllendirmiş tatbikat ve son imar ve inkişaf hareketleri ve zorlama haline gelmiş medeni ihtiyaçlar muvacehesinde 1 500 metre olarak artırılmasında zaruret görülmüştür.

Maddenin 3 ncü bendi; belediyelerin birleşmek, ayrılmak, belde kısımlarının, köylerin veya köy kısımlarının bir belde içine girmek veya köylerin veya köy kısımlarının birleşerek bir belediye kurmak istemeleri halinde yapılacak muameleyi göstermektedir.

Tek başına bir köyün belediye kurma isteğinin bu muamelenin dışında bırakılması, bunların kurma isteklerinin daha basit bir şekle bağlanmış ve kendisine ayrılan yerde izah edilmiş olmasından dır. Mesafe tasrihati ve sınır mefhumu karşısında maddeden komşu tâbiri çıkarılmış bulunmaktadır. Bu bentte seçim kurullarınca yapılacak muameleler aynen ipka edilmiştir. Ancak istek müessesesi geniş tutularak ihtiyar heyetleriyle beraber köy veya köyler seçmenlerinin beşte birinin yazılı talebi veya 1580 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde mevcut valilerin lüzum göstermeleri de maddeye ithal edilmiştir.

Maddenin 4 ncü bendi mer'î kanunda iltihak isteğine mütaallik belediye meclisi kararı isteğın reddine mütedair olursa, maddenin mucip sebeplerinden ilham alan son merciler, belediye meclisi kararında ret sebepleri açıklanmamış olsa dahi bu karara uygun olarak isteğın reddini karar altına almaktadırlar. Bu ise haklı olan isteklerin nazara alınmamasını intacetmektedir. Bu hususta mercilere bir takdir hakkı tanımak, hakkın suiistimalini önlemek bakımından çok yerinde bir hareket olacağı düşünülerek bu bent kaleme alınmıştır. Bununla belediye meclislerine mutlak olarak böyle bir hak tanınmış olduğu muaddel 7 nci maddede açıklanmamaş ise de mucip sebebinin doğurduğu tereddüt izale edilmek istenmiştir. Çeşitli olabilecek ret sebeplerinin vârid olup olmadığının mercilerince takdiri bu meclislerin suiistimalini önliyecek bir tedbirdir. Bu cümleden olarak kaza belediye meclislerinin istek hakkında vereceği kararın Belediye Kanununun 73 ncü maddesine muvazi olarak itiraz mercii vilâyet idare heyeti ve vilâyet belediye meclisinin vereceği kararın tetkik mercii Devlet Şûrası olarak kabul edilmiş ve itirazın eşkâli tâyin olunmuştur.

Bu suretle belediye meclislerinin indî mütalâalarla haklı talepleri reddetmek gibi salâhiyetin suiistimali önlenmiş ve bundan sonraki formaliteler de daha kolaylaştırılmıştır.

Son mercii olarak vali ve Dahiliye Vekâleti in mütalâasını mütaakıp Devlet Şûrasının tetkakitı, kanunun tâyin eylediği umumi unsurların mevcud olup olmadığı vesaik sebep ve gaye noktasına munhasır bulunacaktır.

Maddenin 5 nci bendi; muaddel 7 nci maddenin muayyen bir arazi üzerinde, muayyen şart-

lara riayet edilmek suretiyle Dahiliye Vekâletinin teklifi ve Reiscumhurun tasdikıyla belediye kurulmasına müsaade veren hükümde buna benzediğinden aynı vasıf ve şartları haiz olduğundan do'ayı buraya katılan tek başına bir köyde belediye kurulmasına ait hükmü taşımaktadır. Yalnız (E) fıkrasında yer alan tek başına bir köyün bu fıkra gereğince doğrudan doğruya bir belediye tesis edebilmesi isteğinin, ihtiyar heyetleri yerine bu köy seçmenlerinin yarısından fazlasının isteğince bağlı tutulmuştur. Bu yolda müracaat olunduğu takdirde umumi meclisten karar almaya ve reylerle müracaat etmeye lüzum olmadığı düşünülerek bendin hükümleri ona göre tanzim olunmuştur.

Maddenin 6 ncı bendi; meclisi umumilerce ve Şûrayı Devletçe isteklerin reddi halinde verilen kararın neticei hukukiyesini açıklamış bulunmaktadır. Muaddel 7 nci maddenin (Kaza ve vilâyet merkezlerinde belediye teşkilâtı mecburidir) hükmü Belediye Kanununun 2 nci maddesinde yer almış olduğundan tekrarında bir fayda mülâhaza edilmediği cihetle teklife alınmamıştır.

Son fıkra olarak mer'î kanunda bulunmayan bir beldeden bir kısmının ayrılarak müstakil bir köy haline gelmesi veyahut bir köyün sınırları içine girmesi halinde İller İdaresi Kanunu hükümlerinin tatbik olunacağı kabul edilmiştir.

Yukardan itibaren dermeyan olunan bellibaşlı mucip sebeplerden anlaşılacağı üzere cemiyette her bakımdan vukukulan inkişafı muvazi olarak vatandaş kütlelerinin daha modern ve nizamlı bir müşterek hayat sistemi kurmaları ve böylece muhitlerinin tekâmülüne daha uygun imkânları arama yolunda talep ve arzularının terveci hususundaki geçkil ve formaliteler daha vâzih, sarih ve teminatlı hale getirilmiş bulunduğu cihetle 1530 sayılı Belediye Kanununun mevzuubahis 7 nci maddesinin aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmesini teklif ederiz.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Esas No. 2/359

Karar No. 18

27 . I . 1960

Yüksek Reisliğe

Trabzon Mebusu Salih Zeki Ramoğlu ve 8 arkadaşının, Belediye Kanununun 7078 sayılı Kanunla tadil edilen yedinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi, teklif sahibi ve Hükümet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve mütalâa olundu.

Bu teklifte, tadil edilen mezkûr maddenin vâzih olmaması yüzünden, tatbikatta bâzı tereddüt ve karışıklıkları tevlideylediği ve ayrıca bir köyün veyahut bir beldenin bâzı kısımlarının komşu belde sınırları içerisine girmek istemeleri halinde iltihak olunacak belde sakinlerinin reylerine müracaat olunmaksızın yalnız o belediye meclisinin vereceği kararla iktifa olunacağı hakkındaki hükmün bu karara karşı itiraz eden alâkalıların tetkik mercilerince itirazlarının incelenmesinde belediye meclisinin bu husustaki ret kararının dayandığı mucip sebeplerin tetkiki cihetine gidilmeksizin bu ka-

rarların mutlak tasdiki şeklinde tecelli ettiği ileri sürülerek bu hususların ıslahı istenilmektedir.

Filhakika teklif sahiplerinin esbabı mucibe lâyihalarında belirttikleri gibi muaddel yedinci maddenin A, B, C, D fıkralarında bir beldenin bâzı kısımlarının o beldeden ayrılarak ayrı bir belde kurmaları, bu kısmın komşu bir belde sınırları içerisine girmesi, bir beldenin tamamının bir belde ile birleşmesi, bir köyün veya köy kısımlarının bir belde ile birleşmesi hallerinin aşağıda tarif edilen şekil ve şartlara göre yapılacağı tasrih edildiği halde mevzuubahis şekil ve şartın yalnız bir köyün tek başına veya birkaç köyün birleşerek belediye kurmaları hallerine hasru tahsis edilerek A, B, C ve D fıkralarındaki birleşme ve ayrılmaların ne suretle yapılacağı hakkında metinde bir sarahatin bulunmaması tatbikatta bâzı tereddütlerle-

rin husulüne sebebiyet verdiği Hükümet mümessilleri tarafından da belirtilmiş olduğundan bu hususların ayrı ayrı mütalâa edilerek metinde sarahate kavuşturulmaları lüzumu encümenimizce de muvafık mütalâa edilerek bâzı tadillerle teklifin buna ait hükümleri kabul edilmiştir.

Ayrıca bir köyün bir belediye ile veya belediye parçasının komşu belediye ile birleşmeleri halinde iltihak olunacak belediye seçimlerinin reylerine müracaat edilmeksizin o belediye meclisinin kararıyla iktifa olunacağı hükmü, bu kabil ilhak taleplerinin belediye meclisince reddi halinde muamelenin Devlet Şûrasına intikalinde Şûranın meselenin esasına inmiyerek belediye meclisinin bu husustaki kararının tetkikine mahâl olmadığı yolunda karar ittihaz eylediği ileri sürülmektedir. Vâzın kanunun hakiki maksadına uygun olmıyan bu kabil kanaatin tahassülüne meydan vermemek üzere belediye meclisinin ilhakin reddi hakkında karar vermesi halinde bu karara talep sahibi tarafından itiraz edildiğinde işbu itiraza karşı meclisi umuminin ve valinin mütalâası alın-

dıktan sonra keyfiyetin Devlet Şûrasına intikal ettirilerek Şûranın yedinci maddenin (A) fıkrasında izah olunduğu üzere tetkikle mükellef bulunduğu hususata bu kabil hâdiselerde de etraflıca incelemek suretiyle bir karar vermesi matlub olduğundan maddeye bu hususu sağlayacak şekilde sarahat verilmesi uygun görülmüş ve yapılan tadillerle teklif kabul edilmiştir.

Umumi Heyete arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Dahiliye Encümeni Reisi	Reisvekili	
Edirne	Yozgad	
<i>R. Nasuhioğlu</i>	<i>Ö. L. Erzurumluoğlu</i>	
Mazbata M.		
Amasya	Aydın	Çorum
<i>K. Eren</i>	<i>F. Batur</i>	<i>K. Erdem</i>
Kastamonu	Kırşehir	Konya
<i>S. Çağlar</i>	<i>O. Canatan</i>	<i>Ö. Şeker</i>
Kütahya	Niğde	Samsun
<i>E. Topaler</i>	<i>Ş. R. Soyler</i>	<i>N. Ulusoy</i>
	Tokad	
	<i>D. Yurdakul</i>	

TRABZON MEBUSU SALİH ZEKİ RAMOĞLU VE 8 ARKADAŞININ TEKLİFİ

1580 sayılı Beled'ye Kanununun 7078 sayılı Kanunla değişen 7 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Belediye Kanununun 7078 sayılı Kanunla değişen 7 nei maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 7 - 1. A) Bir beldenin tamamının diğer bir belde ile birleşmesi,

B) Bir beldenin bâzı kısımlarının beldeden ayrı larak ayrı bir belediye haline gelmesi,

C) Bir beldenin bâzı kısımlarının bir beldenin sınırı içine girmesi,

D) Bir beldenin sınırı içine köy veya köylerin veya köy kısımlarının girmesi,

E) Tek başına bir köyün veya birleşerek birkaç köyün veya bunlarla köy kısımlarının birleşip bir belediye kurması,

Aşağıda tarif edilen şekil ve şartlara göre yapılır :

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

1580 sayılı Belediye Kanununun 7078 sayılı Kanunla muaddel yedinci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 1580 sayılı Belediye Kanununun 7078 sayılı Kanunla muaddel yedinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 7. — A) Bir köy veya meskûn sahalaları arasında merkez ittihaz edilecek yere âzami 500 metre mesafesi bulunan birkaç köyün veya köylerle köy kısımlarının veyahut muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için nüfusları tutarının son nüfus sayımına göre 2 000 den fazla olması, köy ihtiyar meclisinin bir mazbata ile veya seçmenlerinin en az yarısından fazlasının yazılı olarak mahallin en büyük mülkiye memuruna müracaat etmesi veya valinin re'sen bu işe lüzum göstermesi lazımdır.

Teklif

(B) ve (E) fıkralarında yazılı belediyelerin kurulması; son nüfus sayımına göre nüfuslarının 2 000 veya daha fazla olmasına bağlıdır.

(B) fıkrasındaki ayrılıştta belediye sınırları içinde kalan nüfusun 2 000 den aşağı düşmemesi şarttır.

2. (A), (C), (D) fıkralarında yazılı birleşmelerde bunların, (E) fıkrasında yazılı köylerin birleşerek belediye kurmaları halinde kendisinde belediye teşkilâtı kurulacak yerle birleşecek köylerin, meskûn sahaları arasındaki mesafeler 500 ve iltihaklarda 1 500 metreden fazla olamaz.

3. Birleşme, ayrılma ve yeniden bir belediye idaresi kurulabilmesi köy ihtiyar meclislerinin veya köyler seçmenlerinin en az beşte birinin isteklerine veya valilerin lüzum göstermesine bağlıdır.

En büyük mülkiye âmirine yapılan bu müracaat vilâyet umumi meclisine tevdi olunur.

Umumi meclisçe, kurulacak hükmi şahsın gelirleriyle belde hizmetlerinin karşılanacağına ve bu isteğin yerine getirilmesinin faydalı olacağına kanaat getirilirse ilgili seçmenlerin reylerine başvurulmak üzere evrak valiliğe iade olunur.

Bunun üzerine ilgili seçim kurulları valiliğin talebine uyarak en az 15 gün evvelinden tâyin ve ilân olunacak gün ve mahalde seçmenleri rey vermeye davet ederler.

Reyler belediye meclis âzaları seçimindeki usul ve şartlar dairesinde alınır. Rey neticelerini belirten seçim tutanakları valiliğe verilir.

4. Buna mukabil kendisiyle birleşilecek belediyelerin belediye meclisleri, mevcut evrak üzerinde tetkikat yaparak 5 gün içerisinde istek hakkında karar verir. Bu karara karşı tebliğ tarihinden itibaren alâkâlılar tarafından 15 gün zarfında; karar kaza belediye meclisine ait ise bağlı bulunduğu vilâyet idare heyetine, vilâyet belediye meclisine ait ise Şûrayı Devlette itiraz olunabilir. İtiraz üzerine verilecek karar kesindir. Bununla beraber itiraz mercii esas hakkında da gereken kararı verir.

Valinin ve Dahiliye Vekâletinin mütalâası ile evrak Devlet Şûrasına tevdi olunur. Devlet Şûrasının kararı ve Cumhurreisinin tasdikiyle istek mer'iyete girer.

Da. E.

Bu takdirde valinin ilgili seçmenlerin reylerinin alınması hususundaki vâkı işarı üzerine mahallî seçim kurulları en az on beş gün içinde tâyin ve ilân olunacak gün ve mahalde seçmenleri rey vermeye davet ederek belediye meclisi âzaları seçimindeki usul ve şartlar dairesinde köy veya kısımlarının ayrı ayrı reylerini alır ve neticeyi bir tutanakla valiliğe bildirir.

Valilikçe muamele vilâyet umumi meclisine intikal ettirilir. Vilâyet umumi meclisince kurulacak belediyenin gelirlerinin kanunlarında yazılı hizmetlerin ifasına yetip yetmeyeceğine ve teklifin faydalı olup olmayacağına dair ittihaz olunacak karar valiliğin mütalâasıyla birlikte Dahiliye Vekâletine gönderilir. Devlet Şûrasının kararı ve Reiscumhurun tasdiki ile o yerde belediye kurulur.

B) Bir beldenin bâzı kısımlarının ayrılarak ayrı bir belde haline gelmesi,

C) Bir beldenin tamamının diğer bir belde ile birleşmesi,

Ç) Bir beldenin bâzı kısımlarının komşu bir beldenin içine girmesi,

D) Köylerin veya köy kısımlarının bir belde sınırı içine girmesi hallerinde (A) fıkrasındaki şekil ve şartlara riayet edilmekle beraber (B) ve (Ç) fıkralarındaki hallerde esas belde nüfusunun 2 000 den aşağı düşmemesi şarttır.

(C), (Ç) ve (D) fıkralarındaki hallerde nüfus şartı aranmayacağı gibi hizmetlerin lâyıku veçhile ifası imkânları nazarı itibara alınarak mesafe 1 500 metreye çıkarılabilir.

(B), (C) ve (Ç) fıkralarındaki hallerde köy ihtiyar meclisleri yerine belediye meclisleri kaim olunur.

(Ç) ve (D) fıkralarındaki hallerde ayrıca iltihak olunacak belediye sakinlerinin reylerine müracaat olunmayıp birleşmek istiyen köy veya belediye kısmında yapılan rey verme neticesiyle diğer muameleli evrak valilikçe iltihak olunacak belediyeye gönderilir. Belediye evrakın tevdiinden itibaren on beş gün içerisinde istek hakkındaki kararını verir. Bu kararın talep sahibine tebliğinden itibaren on beş gün zarfında itiraz edilirse meclisi umuminin ve valiliğin mütalâasıyla muamele Devlet Şûrasına gönderilir. Devlet Şûrası keyfiyeti tetkik ve

Teklif

5. Muayyen bir arazi üzerinde Hükümetçe yeniden kurulan ve nüfusları 2 000 veya daha fazla olan yerlerde doğrudan doğruya ve bu miktar nüfusu olan ve (E) fıkrasında yazılı tek başına bir köyde bu köy seçmenlerinin yarısından fazlasının yazılı isteği üzerine Dahiliye Vekâletinin teklifi ve Cumhurreisinin tasdikiyile belediye kurulur.

6. Şûrayı Devletçe verilen karar kesindir. Ret sebepleri zâil olmadıkça veya ret kararı üzerinden iki sene geçmedikçe bu istek tekrarlanamaz. Ret mahiyetindeki umumi meclis kararlarına karşı alâkahılar tarafından Devlet Şûrasında dâva açılabilir.

Bir vilâyet merkezi belediyesi sınırları içerisinde kurulan kaza merkezlerinde belediye teşkil olunamaz. Bu gibi yerler belediyenin bir şubesi sayılır.

Bir beldenin bâzı kısımlarının ayrılarak müstakil bir köy haline gelmesi veya komşu bir köyün sınırları içine girmesi halinde İller İdaresi Kanunu hükümleri tatbik olunur.

MADDE 2. — 1580 sayılı Belediye Kanununun 11 nci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini İera ya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

Da. E.

iltihaka karar verdiği takdirde (A) fıkrası gereğince muamele tekemmül ettirilir.

(C) fıkrasındaki halde sadece ilgili belediye meclislerinin kararları alınır.

Muayyen bir arazi üzerinde Hükümetçe yeniden kurulan ve nüfusları 2 000 den fazla olan yerlerde hudutları gösterilmek suretiyle Dahiliye Vekâletinin teklifi ve Reiscumhurun tasdikı ile belediye kurulur.

Vilâyet ve kaza merkezlerinde nüfusları ne olursa olsun belediye kurulması mecburidir.

Bir vilâyet merkez belediyesi sınırları içinde kurulan kazaların merkezlerinde belediye teşkil edilmeyip bu gibi yerlerde belediye şubesi ihdas olunur.

MADDE 2. — 1580 sayılı Belediye Kanununun ikinci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Teklif sahibinin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklif sahibinin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**Gazianteb Mebusu Bahadır Dülger'in, Arzuhal Encümeninin
15 . I . 1960 tarihli haftalık karar cetvelindeki 2000 sayılı Kararın
Umumi Heyette görüşülmesine dair takriri ve Arzuhal Encümeni
mazbatası (4/158)**

20 . I . 1960

Yüksek Riyasete

Arzuhal Encümeninin 15 . I . 1960 tarih ve 47 sayılı Haftalık Karar cetvelinde neşredilmiş olan
2 . XII . 1959 tarih ve 2000 sayılı Kararın Umumi Heyette konuşulmasını rica ederim.

Gazianteb Mebusu
B. Dülger

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. : 5914

Arzuhal En. No. : 5914

Esas No. : 4/158

Karar No. : 32

13 . IV . 1960

Yüksek Reisliğe

Piyade Albaylığından emekli Faik Erbağ'ın aylığının 125 lira üzerinden tadiline mütedair olup 15 . I . 1960 tarih ve 47 sayılı haftalık karar cetveli ile neşredilmiş bulunan 2.XII.1959 tarih ve 2000 sayılı karara Gazianteb Mebusu Bahadır Dülger tarafından sebep zikredilmeksizin müddeti içerisinde itirazda bulunulmuş olduğundan adı geçene ait muameleli dosya, celp edilen sicil dosyası ile birlikte, Dahilî Nizamnamenin 57 nci maddesine uyularak tekrar tetkik ve müzakere olundu.

Zikrolunan dosya muhtevasına nazaran; 1947 nasıplı albay olan müstedi bu rütbenin bekleme süresini 1950 yılında doldurmuş ve terfi edebilmesi için 4273 sayılı Kanuna tevfikân alınması meşrut bulunan kıt'a sicili için kıt'aya gönderilmiyerek emsalleri ile birlikte kursa tâbi tutulmuş ve bu kursta not alamadığı için üst rütbeye hak ihraz etmemiş addolunarak terfiden mahrum bırakıldığı gibi, şeraiti haiz olup rüt-

besine mahsus asgari bekleme süresinin iki mislini dolduranlara her derecede bir defa üst derece maaş verilmesini derpiş eden 3661 sayılı Kanunun 2 nci maddesi hükmünden de istifade ettirilmemiş bulunmaktadır..

Konya Askerlik Dairesi Başkanı bulunduğu sırada mumaileyh tarafından bu tasarruf aleyhine Devlet Şûrasında açılmış olan idari dâvada; kendisi bu arada yaş haddi sebebiyle tekaüde sevk edilmiş, faal subay statüsünden ayrılmış ve dâva konusu ile alâka ve irtibattı kalmamış bulunduğu cihetle tetkik kabiliyeti olmadığından reddedilmiş bulunmaktadır.

Şu suretle müstedi, hakkında tatbik edilen ve gayrikanuniliğini iddia ettiği muamele ve ihtilâfı tetkik ve şhal ile vazifeli mercie vaktinde intikal ettirmiş ise de; bilirtelen hukuki mütalâa ve noktai nazarla münazaa vazifesizlik sebebiyle bertaraf edilmemiştir.

Şu durum karşısında, müstedinin 3661 sa-

yılı Kanun hükmünden istifade ettirilmediğinden ve bu hakkını ihkak imkânını dahi bulamadığından bâhis bulunan şikâyet ve müracaatı Dahilî Nizamnamenin 50/1 ve 53/3 neü maddelerine uyularak encümenimizce incelenmiş; müstedinin bu mevzuda ikâme ettiği idari dâvanın da filhakika kanunun âmir hükmüne uyularak yaş haddi sebebiyle emekliye sevk edildiği için idari kazaca tetkik edilmiyerek reddolunup böylece hakkın muallakta bırakıldığı anlaşılmış ve bunun üzerine mezkûr karar ittihaz edilmiş bulunulmaktadır.

Bir hakkın ihkak edilmemesi veyahut ihmal edilmesi halinde vatandaşın Yüksek Meclise müracaat ve şikâyet hakkını teyit ve Teşkilâtı Esasiye Kanununun 82 nci maddesine mütenazır hüküm vaz'eyliyen Dahilî Nizamnamenin bahis konusu 50 nci maddesiyle, encümenimizin vazafini tâyin ve tesbit kılan 53 neü maddesine tevfikân bu kabîl müracaat ve şikâyetlerin encümenimizce tetkik mevzuu yapılmak suretiyle bir hakkın izhar, ihkak ve teşriî murakabe tesis olumasındaki lüzum ve zaruret gayrikabili müna-kaşadır.

Vazife noktasını istihdaf eden bir itiraz da bu bakımdan iltifata değer bulunmamaktadır. 1953 senesinde albaylık rütbesindeki sürenin iki mislini doldurmuş olan müstedinin terfi edebilmesi için 4273 sayılı Kanunla şart kılınan kıta hizmetini ifa ve sicil almasına; kursa tâbi tutulup burada yeter not alamadığı ve ordu sicil talimatnamesi hükümleri ileri sürülerek imkân verilmemiş ve 125 liraya terfiden, daha doğrusu terfi hakkından mahrum bırakılmıştır.

Talimatnamelerin kavanin ve nizamata tatbi-katına mütedair bulunması ve yeni hükümler ihtiva etmemesi hukuk esaslarından bulunmuş olduğu eihetle müstedinin kıtaya çıkarılmıyarak 3661 sayılı Kanunla tanınan bir haktan mahrum bırakılması muvafıkî mâdelet değildir.

Kaldı ki, 6245 sayılı Kanun bir üst derece maaş almanın üst rütbeye terfi tazammun etmiyeceğini de hükme bağlamıştır.

Müstedinin bileümlü sicilleri müspettir. 1950 ve mütaakıp yıllar sicilleri de muhteva bakımından kendisinin üstün vasıflı bir subay olduğunu göstermektedir. Ancak, birinci sicil âmirinin izhar ettiği kanaate mafevk sicil âmiri iştirak etmiyerek sicili üst rütbeye tasdikli değildir.

Mumaileyhin talebi ise üst rütbe ile alâkalı olmayıp sadece üst derece maaşını istihdaf etmektedir.

Tekaütlüğüne takaddüm eden 1954 tarihli son sicilinde dahi, birinci sicil âmiri; müstedinin tuğgenerallikte yurt içi bölge kumandanlığı yapabileceğini belirtmiş ise de bu sicil; üst sicil âmirinin kanaati yazdırılmadan noksan olarak dosyasına konulmuş ve bu yüzden tek hükümlü olduğu beyanı ile hükümsüz addedilmiştir.

18 yaşında henüz bir mektep talebesi iken orduya intisabedip 43 yıl hizmet ifa etmiş ve birçok muharebata bilfiil iştirak ederek Harb ve İstiklâl madalyaları ile taltif olunmuş bulunan emekli bir subayın 25 lira gibi cüzi bir üst derece maaşından mahrum bırakılmak suretiyle vâkı hukuki mağduriyetinin bertaraf edilmesi (Başkaca bir merci bulunmamış olmasına göre) hak ve adle uygun bulunmuştur.

Arz ve izah olunan bu sebeplere binaen: 4/158 sayılı itiraz takririnin reddine, 2.XII.1959 gün ve 2000 sayılı mezkûr Kararımızın tamamıyla isabetli bulunduğuna ittifakla karar verilmiştir.

Keyfiyet Umumi Heyetin yüksek tasviple-rine sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Arzuhal Encümeni Reisi ve bu

Mazbata Muharriri

Çorum

H. Ortakçioğlu

Antalya

Y. Yazıcı

Bingöl

M. N. Okcuoğlu

Bolu

M. Dayıoğlu

Erzurum

M. Eyüboğlu

Konya

S. Sayın

Trabzon

O. N. Lermioğlu

Yozgat

S. Eronat